

**CENTRALE RAAD VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN**

NATIONALE ARBEIDSRAAD

CRB 2004/470 DEF
CCR 10

ADVIES Nr. 1.461

Gemeenschappelijke Raadszitting van vrijdag 23 april 2004

**ADVIES OVER HET VOORONTWERP VAN FEDERAAL PLAN
INZAKE DUURZAME ONTWIKKELING 2004-2008
(MOBILITEIT-ARMOEDE-VERGRIJZING)**

INHOUD

INLEIDING	3
ADVIES OVER DE ACTIES VAN HET VOORONTWERP VAN FEDERAAL PLAN INZAKE DUURZAME ONTWIKKELING 2004-2008 MET BETREKKING TOT HET THEMA VERBETERING VAN HET VERVOERSYSTEEM	5
ADVIES OVER DE ACTIES VAN HET VOORONTWERP VAN FEDERAAL PLAN INZAKE DUURZAME ONTWIKKELING 2004-2008 MET BETREKKING TOT HET THEMA ARMOEDEBESTRIJDING	23
ADVIES OVER DE ACTIES VAN HET VOORONTWERP VAN FEDERAAL PLAN INZAKE DUURZAME ONTWIKKELING 2004-2008 MET BETREKKING TOT HET THEMA VERGRIJZING”	37
BIJLAGE	53

INLEIDING

De wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling wil een kader voor de organisatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling scheppen en de integrale aanpak ervan bevorderen. Daartoe schrijft ze o.m. voor dat om de vier jaar een Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling wordt opgemaakt. Dat plan, dat de indeling van agenda 21¹ volgt, legt de maatregelen vast die op federaal niveau moeten worden genomen ter verwezenlijking van de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling.

Het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling wordt stapsgewijs opgesteld.

In de eerste fase stelt de Task Force Duurzame ontwikkeling van het Federaal Planbureau, volgens de aanwijzingen van de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling², een voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling op³.

In de tweede fase legt de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling het voorontwerpplan voor aan de wetgevende kamers, aan de regeringen van de gewesten en de gemeenschappen, aan de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling en aan de hele bevolking. Na deze raadpleging beschikt de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling over negentig dagen om gevolg te geven aan de opmerkingen en een aangepaste versie van het ontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling op te stellen.

In de derde fase deelt de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling het ontwerpplan en de adviezen mee aan de regering. De regering bespreekt het ontwerpplan en stelt vervolgens het definitieve Plan⁴ vast bij in de ministerraad overlegd besluit. De regering gaat de politieke verbintenis aan het Plan binnen de gestelde termijnen ten uitvoer te leggen.

Er wordt op dit ogenblik gewerkt aan het tweede Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling, dat loopt over de periode 2004-2008. In concreto zal het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 immers handelen over de zes acties binnen de Europese strategie voor duurzame ontwikkeling waarover op de Europese Raad van 15 en 16 juni 2001 in Göteborg overeenstemming werd bereikt : de strijd tegen de armoede en de sociale uitsluiting; de vergrijzing van de bevolking opvangen; de gevaren voor de volksgezondheid beperken; een verantwoordelijker beheer van natuurlijke hulpbronnen; beperking van de klimaatveranderingen; zorgen voor duurzaam milieuvriendelijk vervoer. Dit advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad worden uitgebracht in het kader van de raadplegingen tijdens de tweede fase, die op 15 mei e.k. ten einde loopt.

¹ Agenda 21 is een actieplan dat werd aangenomen op de Conferentie van de Verenigde Naties inzake Milieu en Ontwikkeling (die in 1992 in Rio de Janeiro werd gehouden) en dat de huidige, dringende problemen behandelt en tevens wil trachten de wereld voor te bereiden op de uitdaging van de 21ste eeuw. Het programma van Agenda 21 (in totaal 40 hoofdstukken) wil de grondslagen voor duurzame ontwikkeling leggen. Het valt uiteen in vier secties : de economische en sociale dimensies; het behoud en het beheer van hulpbronnen voor ontwikkeling; de versterking van de rol van belangrijke groepen; de middelen ter implementatie.

² De Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling, die werd opgericht bij de wet van 5 mei 1997, is samengesteld uit een vertegenwoordiger van elk lid van de federale regering, een vertegenwoordiger van het Federaal Planbureau, een vertegenwoordiger van elke gewestregering en een vertegenwoordiger van elke gemeenschapsregering. De ICDO wordt voorgezeten door de minister of staatssecretaris die bevoegd is voor leefmilieu en duurzame ontwikkeling of door zijn vertegenwoordiger.

³ Het voorontwerp is een stuk van de administratie. Het is nog geen regeringstekst. De ICDO draagt de eindverantwoordelijkheid voor het voorontwerpplan en in deze fase draagt de regering er geen enkele verantwoordelijkheid voor.

⁴ Het Plan is een werkdocument van de regering. Het is juridisch niet afdwingbaar, maar houdt een politieke verplichting in.

De sociale gesprekspartners brengen hun adviezen over drie van de zes themahoofdstukken van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 op eigen initiatief uit. Deze adviezen zullen het uitgangspunt vormen voor hun besprekingen met de niet-gouvernementele organisaties in de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling.

In concreto zal het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 immers handelen over de zes acties binnen de Europese strategie voor duurzame ontwikkeling waarover op de Europese Raad van 15 en 16 juni 2001 in Göteborg overeenstemming werd bereikt : de strijd tegen de armoede en de sociale uitsluiting; de vergrijzing van de bevolking opvangen; de gevaren voor de volksgezondheid beperken; een verantwoordelijker beheer van natuurlijke hulpbronnen; beperking van de klimaatveranderingen; zorgen voor duurzaam milieuvriendelijk vervoer.

In de onderstaande adviezen hebben de sociale gesprekspartners zich dus willen uitspreken over de drie navolgende thema's : armoede en sociale uitsluiting, mobiliteit en duurzaam vervoer, vergrijzing. Deze thema's staan vooraan op de agenda van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en van de Nationale Arbeidsraad. De aanhoudende aandacht van de raden voor deze thema's vloeit niet alleen voort uit gerichte adviesvragen die de regering, naar goedgevonden, aan de raden heeft gericht, maar ook en vooral uit de opdrachten die de wet aan de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad oplegt.

Om die adviezen uit te werken zijn de betrokken subcommissies van de twee raden 17 maal bijeengekomen. Van de vergaderingen waren er vijf gewijd aan het thema armoede, zes aan het thema mobiliteit en zes aan het thema vergrijzing. Die vergaderingen hebben elkaar in snel tempo opgevolgd : ze werden alle gehouden tussen 11 december 2003 en 23 maart 2004. Als aanzet tot de besprekingen heeft het secretariaat ter informatie van de leden telkens eerst hoorzittingen met deskundigen op touw gezet.

Voor het thema armoede waren dat de heren Johan VANDENBUSSCHE van het kabinet van minister van Ambtenarenzaken, Maatschappelijke integratie en Duurzame ontwikkeling Marie ARENA en Stephen BOUQUIN, docent aan de Université Picardie-Jules Verne d'Amiens en tevoren onderzoeker aan het Interuniversitair Instituut voor de Studie van de Arbeid (VUB), die, samen met Estelle KRZESLO van de ULB, het deel "Minima sociaux et condition salariale – L'Europe vue d'en bas" van een onderzoek over de armoede in Europa heeft verricht, waarvan het eindverslag van december 2002 in het kader van het tweede TSER-programma werd gefinancierd door de DG Onderzoek van de Europese Commissie.

Over het thema mobiliteit werd de heer Gust BLAUWENS, voorzitter van het departement Vervoer en Ruimtelijke economie van de Universiteit Antwerpen, gehoord.

Wat ten slotte het thema vergrijzing betreft, werd achtereenvolgens geluisterd naar de heer Michel ENGLERT van het Federaal Planbureau, die de financiële langetermijnvooruitzichten van de sociale zekerheid behandelde, mw. Micheline LAMBRECHT van hetzelfde Federaal Planbureau over de resultaten van het onderzoek dat die instelling heeft verricht in het kader van de eerste twee werkpakketten ("De bio-demografische aspecten van veroudering" en "Het gebruik van gezondheidszorg door ouderen") van het AGIR-project (Ageing, health and retirement in Europe), en de heer Mark ELCHARDUS van de onderzoeksgroep TOR van de vakgroep Sociologie van de VUB over de resultaten van het onderzoek naar eindeloopbaangedrag en -verwachtingen van de Belgen.

De ontwerpadviezen over het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling werden goedgekeurd in de gemeenschappelijke plenaire vergadering van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad van 23 april 2004.

ADVIES OVER DE ACTIES VAN HET VOORONTWERP VAN FEDERAAL PLAN INZAKE DUURZAME ONTWIKKELING 2004-2008 MET BETREKKING TOT HET THEMA VERBETERING VAN HET VERVOERSYSTEEM

De raden stellen vast dat in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 een aantal acties worden opgesomd m.b.t. maatregelen ter verbetering van het vervoerssysteem. Ze verheugen zich daarover, maar wensen daarbij toch de navolgende algemene opmerkingen te maken.

Vooreerst wijzen de raden erop dat, volgens hen, een aantal cijfergegevens ontbreken die noodzakelijk zijn om de maatregelen ter verbetering van de mobiliteit uit te werken. Zo ontbreken er bv. geschikte kwantitatieve instrumenten om, voldoende nauwkeurig en met inachtneming van de privacy, de ontwikkeling van de verschillende vervoermiddelen en van het verplaatsingsgedrag van de bevolking te volgen.

De raden merken vervolgens op dat sommige mobiliteitsmaatregelen die al werden genomen beantwoorden aan de verzoeken en aanbevelingen die zij in hun vorige adviezen over de vervoersproblematiek hebben geformuleerd. Het betreft o.m. de fiscale aftrekbaarheid van de investeringen van de ondernemingen in bedrijfsvervoersplannen⁵, die vanaf augustus 2001 werd ingevoerd, en de gedeeltelijke koppeling van de aanpassing van de tarieven van het reizigersvervoer aan de regelmaat van de treinen⁶. In dit verband herinneren de raden eraan dat de sociale gesprekspartners, in de adviezen van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven over de treinkaarten, vroeger al meermaals hebben gevraagd dat de regelmaatindex wordt verrijnd.⁷

Andere maatregelen die de raden hebben gesuggereerd, werden daarentegen nog niet genomen. Het betreft o.m. de totstandbrenging van een werkelijk overleg tussen alle beleidsinstanties op ieder niveau, dat werd gevraagd in het advies van de raden van 21 april 2000⁸. Dankzij dit overleg moeten de verschillende betrokken overheidsinstanties op elkaar afgestemde, eenvormige en coherente maatregelen op mobiliteitsvlak kunnen nemen. De raden vragen dan ook met klem dat die instrumenten ter bevordering van een duurzame mobiliteit – met inbegrip van de indicatoren van het personenvervoer – die meer doet dan verkeersopstoppingen verhelpen en die m.n. ook rekening houdt met de sociale, de economische en de milieuaspecten ervan – voornamelijk dan de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen – zo spoedig mogelijk tot stand komen.

Ten slotte wijzen de raden erop dat sommige van de hierboven vermelde al genomen maatregelen worden geëvalueerd, wat voor andere van die maatregelen (nog) niet het geval is. Zij pleiten er dan ook voor dat alle instrumenten die worden gebruikt om tot duurzame vervoerswijzen te komen grondig worden geëvalueerd aan de hand van betrouwbare gegevensbanken, die nog altijd niet bestaan. In dit verband menen zij dat de methode voor de evaluatie van de in het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 voorgestelde maatregelen een duidelijker structuur zou moeten krijgen.

⁵ Advies van 15 maart 2001 betreffende de werkgeversbijdrage in de prijs van de treinkaarten (CRB 2001/250 DEF.)

⁶ Koninklijk besluit van 29 mei 2000 houdende goedkeuring van het tweede bijvoegsel bij het tweede beheerscontract van de NMBS, dat art. 53, 1° van het beheerscontract heeft gewijzigd.

⁷ “Bij de berekening van de regelmaat van de treinen worden de vertragingen als gevolg van langdurige werken geneutraliseerd en blijven de schommelingen van de vertragingen in de piekuren buiten beschouwing. Evenmin wordt rekening gehouden met het ongemak dat de reizigers ondervinden ten gevolge van vertragingen en defecten, die toch kosten zijn voor de werknemer uit het oogpunt van zijn levenskwaliteit, zowel als voor de werkgever uit het oogpunt van de arbeidskosten.”

⁸ CRB 2000/593 – Advies nr. 1322

ACTIE 26 : AANBOD OPENBAAR VERVOER VERBETEREN

De raden zijn van oordeel dat de titel van actie 26 van het voorontwerp van Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling 2004-2008, t.w. "Aanbod openbaar vervoer verbeteren", te restrictief is omdat het vervoeraanbod, om een echt duurzame mobiliteit tot stand te brengen, in zijn geheel moet worden verbeterd. Dit betekent dat er ook op andere vervoerwijzen moet worden ingewerkt dan louter het openbaar vervoer, nl. op het privé-vervoer van personen in zijn geheel en op het goederenvervoer.

Bijgevolg zullen de raden hun onderstaande opmerkingen bij actie 26 op basis hiervan uiten.

1) In het voorontwerp van Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 voorgestelde acties

Om het evenwicht tussen de verschillende vervoermiddelen duurzaam te herstellen, moet volgens **actie 26** van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling de kwaliteit van het openbaar vervoer worden verbeterd en het gebruik ervan worden aangemoedigd.

Daartoe wordt in het voorontwerp van Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 voorgesteld :

1) de gewesten de mogelijkheid te geven om de snelheid van het openbaar vervoer te verhogen door, via een wijziging van het verkeersreglement, vluchtstroken vrij te houden voor dit type van vervoer.

In dit verband herinneren de raden eraan dat de vluchtstroken een aantal prioritaire bestemmingen hebben, m.n. in verband met de veiligheid, en dat het niet raadzaam zou kunnen zijn de vervulling van deze urgentietaken in gevaar te brengen door de geregelde aanwezigheid van voertuigen voor openbaar vervoer op die vluchtstroken. De raden zijn van mening dat er eerder zou moeten worden aan gedacht een gewone rijstrook te reserveren voor het openbaar vervoer en voor carpoolingsystemen en stellen voor dat de huidige experimenten met het gebruik van vluchtstroken vanuit veiligheidsstandpunt worden geëvalueerd, alvorens de ontwikkeling van zo een systeem wordt bevorderd.

Voorts onderschrijven de raden de in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling uitgedrukte wil om de snelheid van het openbaar vervoer te verhogen, maar dit voornemen zou niet beperkt mogen blijven tot de autowegen; eenzelfde zorg moet gaan naar de stedelijke en de landelijke gebieden.

2) Het Gewestelijk Expresnet (GEN) uitbouwen, waarbij moet worden gezorgd voor de toegankelijkheid van de infrastructuur voor fietsers en personen met een beperkte mobiliteit.

De raden betuigen hun instemming met de uitbouw van het Gewestelijk Expresnet, maar betreuren ten zeerste de vertraging die de uitvoering van deze plannen heeft opgelopen en waardoor het Gewestelijk Expresnet pas in 2012 in gebruik zal kunnen worden genomen. Omdat het dus nog een hele tijd wachten is – de oplossing van de bestaande mobiliteitsproblemen wordt daardoor sterk bemoeilijkt – stellen ze voor, waar dat nu al kan, vakken van het GEN zo spoedig mogelijk in gebruik te nemen en daarbij ook oog te hebben voor het beleid inzake vastgoedbeheer en bestemming van de terreinen langs het spoor.

Men moet er in dit verband voor zorgen dat de gebouwen die aan het net liggen niet uitsluitend kantoren en ook niet alleen woningen zijn, maar wel een oordeelkundige mix van beide. In het eerste geval zou het bestaan van het GEN immers een concentratie van bedrijven langs het net in de hand werken – waardoor de verkeersstroom zou worden verplaatst naar deze GEN-zone – en in het tweede geval zou het de pendelaars dichterbij de hoofdstad brengen.

Voorts dringen de raden er, in de lijn van een andere doelstelling van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling, t.w. een meer verantwoord gebruik van de natuurlijke hulpbronnen, op aan dat de instandhouding van de biodiversiteit, die is ingeschreven in actie 19, ook zou meespelen bij de ontwikkeling van de infrastructuur van het Gewestelijk Expresnet en de ordening van de residentiële en/of bedrijfszones in de buurt ervan.

3) Aan de rand van de steden en in de nabijheid van de stations voor het openbaar vervoer beveiligde en fietsvriendelijke parkings inrichten met de mogelijkheid van een combitarief.

De raden keuren het voornemen om beveiligde en tevens fietsvriendelijke parkings in te richten, met de mogelijkheid van een aantrekkelijk tarief voor de carpoolers en voor de gebruikers van het openbaar en gemeenschappelijk vervoer, goed. Ze dringen er evenwel op aan dat ook de al bestaande parkeerterreinen voor fietsen worden uitgebreid en zouden het bovendien een goede zaak vinden dat op zorgvuldig gekozen plaatsen meer parkeergelegenheid wordt geschapen voor de auto's die een tijdje niet worden gebruikt omdat hun eigenaars aan carpooling doen of een combinatie van vervoermiddelen gebruiken (auto-trein/tram/bus/taxi...) omdat ze, aanvullend bij de auto, voor het openbaar of gemeenschappelijk vervoer kiezen.

De raden wijzen er voorts op dat al die parkeerterreinen voldoende groot moeten zijn om aan de mogelijke vraag te kunnen voldoen en dat ze zo gelegen moeten zijn dat ze zelf geen verkeersopstoppingen veroorzaken, zoals dat nu al het geval is voor sommige stationsparkings in stadsgebieden.

In dit verband wijzen de raden erop dat het feit dat sommige parkings betalend zijn een sterke rem is voor de overschakeling van de pendelaars op het openbaar vervoer. Volgens de raden zouden die parkings gratis moeten worden gemaakt. Vooraf zal moeten worden uitgemaakt wie voor de eventuele financiering ervan zal zorgen.

De raden wijzen er voorts op dat de vestigingsplaats van de bedrijvenparken zelf bepalend is voor de mobiliteit. Bedrijvenparken in de buurt van de autowegen moedigen het gebruik van de wagen aan, vooral als ze over parkeergelegenheid beschikken voor de auto's van wie er werkt. Om die reden pleiten de raden ervoor dat over de vestigingsplaats en de aanleg van de bedrijvenparken eerst een gesprek zou worden gevoerd tussen alle betrokken partijen en dat bij de aanleg in ieder geval zou worden gedacht aan toegangswegen voor voetgangers en voor gemeenschappelijk vervoer, zodanig dat er echte alternatieven worden geboden voor het gebruik van het eigen voertuig.

Volgens de raden is de vestigingsplaats van de bedrijven bovendien niet alleen belangrijk voor het personenvervoer (woon-werkplaats en omgekeerd), maar ook voor het goederenvervoer. Het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 handelt over het vervoersysteem in zijn geheel. Vanuit deze allesomvattende benadering zijn de raden van oordeel dat de vestiging van bedrijvenparken vlakbij de autowegen niet a priori ongeschikt is voor alle soorten van ondernemingen. Volgens de raden moet het mobiliteitsbeleid daarom op het beleid inzake ruimtelijke ordening worden afgestemd.

Wat voorts de bestaande industriezones betreft, stellen de raden vast dat sommige ervan, ongeacht het feit dat ze zich al dan niet in de buurt van autowegen bevinden, thans slecht, weinig of helemaal niet op het openbaar vervoer zijn aangesloten. In dit verband onderstrepen ze de noodzaak, ten eerste, om zo snel mogelijk dergelijke situaties aan te pakken omdat het openbaar vervoer hierdoor nog altijd geen waardig alternatief vormt voor het gebruik van de eigen wagen en, ten tweede, om er dan ook voor te zorgen dat het openbaar vervoer een verbinding heeft met deze industriezones, vooral dan tijdens de spitsuren en vanuit de nabijgelegen woongebieden en treinstations. Vanuit hetzelfde oogpunt dringen de raden erop aan dat, wanneer nieuwe industriezones worden aangelegd – en dus nog niet bekend is welke ondernemingen zich daar zullen vestigen – toch voor een minimum aan infrastructuur wordt gezorgd en een voldoende hoog budget ter beschikking wordt gesteld voor de latere uitbreiding ervan.

In deze context vragen de raden aan de overheidsinstanties op de verschillende bevoegdheidsniveaus om per geïntegreerde bedrijventone overlegcomités op te richten, teneinde de mobiliteitsproblemen in die zone te analyseren en er oplossingen voor aan te reiken.

II) Niet in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling voorgestelde maatregelen

Bij dit alles wijzen de raden erop dat de drie hierboven vermelde maatregelen onvoldoende zijn om de kwaliteit van het aanbod te verbeteren en zo een duurzame mobiliteit te bevorderen. Zij willen dan ook een aantal bijkomende suggesties doen ter verbetering van het aanbod van het vervoeraanbod in het algemeen.

(a) Personenvervoer

De raden achten het nodig de gebruikers beter bewust te maken van de informatie die op het internet beschikbaar is over de maatschappijen voor openbaar vervoer, over hun keuzemogelijkheden op het gebied van de verschillende transportmiddelen, over de dienstregeling en de mogelijke reismogelijkheden en over de mobiliteitscellen van de NMBS, de MIVB enz. In dit opzicht vragen ze m.n. dat de volledige dienstregeling van alle maatschappijen voor openbaar vervoer m.n. op het internet kan worden geraadpleegd.

De raden wensen voorts te onderstrepen dat de reële inspanningen die de ondernemingen hebben geleverd om hun werknemers ertoe aan te moedigen gebruik te maken van het gemeenschappelijk vervoer wel degelijk tot de gewenste overschakeling op andere vervoermiddelen hebben geleid, maar niet in verhouding tot de nagestreefde doelstellingen. Dat toont, volgens de raden, aan dat de nettokosten voor de reiziger en de afstand tussen woon- en werkplaats⁹, bepaalde bijzondere groepen buiten beschouwing gelaten, in zekere mate beslist belangrijke parameters zijn voor de overschakeling naar andere vervoermiddelen, vooral als de gebruiker abonnementen van verschillende vervoermaatschappijen moet combineren. Maar het toont ook aan dat die parameters (maar) ten dele bepalend zijn voor de overschakeling van de auto op het openbaar vervoer en dat andere variabelen meespelen. Volgens de raden is een van deze variabelen zeker het soms onaangepaste beheer van die collectieve diensten – m.n. op het stuk van kosten, prestaties, regelmatigheid, kwaliteit, snelheid en comfort – zoals blijkt uit enkele van de hierboven gemaakte opmerkingen.

⁹ Hoe groter immers die afstand is, hoe meer de werknemers voor hun woon-werkverplaatsingen het openbaar vervoer gebruiken. Deze vaststelling steunt m.n. op de navolgende documenten: Enid ZWERTS en Erik NUJTS, "Onderzoek verplaatsingsgedrag Vlaanderen (januari 2000-januari 2001)", maart 2003; volks- en huisvestingstellingen 1970, 1981 en 1991; Ph. Toint, E. Cornelis, C. Cirillio, "Enquête nationale sur la mobilité des ménages. Réalisation et résultats. Rapport final », Facultés Universitaires Notre-Dame de la Paix, april 2001, blz. 139. Uit deze enquête blijkt dat voor een gemiddelde afstand van 59,4 km de trein het meest gebruikte vervoermiddel is (gemiddelde voor heel België).

Volgens de raden zegt deze bijkomende verklaring evenwel niet alles. Zij menen dat als een aantal werknemers hun eigen auto blijven verkiezen om zich naar hun werk of elders te begeven – m.n. binnen éénzelfde stadsgebied – dat het gevolg is van het feit dat ze onvoldoende beseffen wat er op het spel staat en welke nadelige gevolgen de mobiliteitsproblemen hebben. Om die reden vragen de raden dat in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling ook stimulerende maatregelen worden opgenomen die speciaal bedoeld zijn om door een beter aangepast gemeenschappelijk vervoer aan te bieden verandering te brengen in het gedrag van de mensen en ook campagnes om de mogelijke alternatieven in het licht te stellen; deze campagnes zouden overigens moeten steunen op een ruim collectief debat over de waarden van onze samenleving, waarin de auto een prestige geniet dat begrijpelijk is, maar op termijn moeilijk te rijmen valt met de manier van duurzame ontwikkeling die dient te worden gepromoot.

Om al die redenen zijn de raden hier van mening dat dringend een ruim overleg over de mobiliteit op touw moet worden gezet tussen de federale en regionale ministers en de sociale gesprekspartners die als eersten betrokken zijn bij de problematiek in kwestie. Volgens de raden zou dit grootschalig overleg, dat voor een grotere samenhang van het beleid van de privé- en de overheidssector terzake en voor een betere onderlinge coördinatie moet zorgen, o.m. moeten handelen over :

- een betere onderlinge afstemming van de dienstregeling van alle openbare vervoermiddelen;
- een groter aanbod van personenvervoer door de spoorwegen dankzij een aangepast beleid van investeringen, o.m. in dubbeldekreinen;
- een betere onderlinge afstemming van de dienstregeling van het openbaar vervoer en de werktijden in de ondernemingen;
- het opstellen van bedrijfsvervoerplannen en onderling afgestemde mobiliteitsplannen in de economische activiteitszones en de organisatie van collectief vervoer door de bedrijven (ophalen van de werknemers aan de stations), vooral in de ondernemingen die nog niet worden bediend door het openbaar vervoer;
- het opzetten van coördinatie tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus – federaal, gewestelijk en gemeentelijk – en tussen de verschillende types van activiteiten die in die zones plaatsvinden;
- maatregelen om de bediening van de bedrijvenparken en, meer in het algemeen, van alle plaatsen waar wordt gewerkt te verbeteren, waarbij, met inachtneming van alle nodige veiligheidswaarborgen, rekening wordt gehouden met de flexibele werktijden of de atypische arbeid van meer en meer werknemers;
- een rationeler gebruik van bedrijfswagens. In dit verband stellen de raden vast dat in actie 28 van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 wordt vooropgesteld dat de problematiek van de bedrijfswagens zal worden onderzocht in het kader van het “Nationaal Plan Duurzame Mobiliteit”. Om dit debat met kennis van zaken te kunnen voeren zou het nuttig zijn over een aantal indicatoren en cijfergegevens te beschikken;
- allerlei maatregelen die nog meer kunnen aanzetten tot een overschakeling op andere vervoermiddelen;

- de financiering door de verschillende beleidsniveaus van een uitbreiding van het aanbod van gemeenschappelijk vervoer;
- een harmonisatie van de prijzen van de verschillende maatschappijen die voor gemeenschappelijk personenvervoer zorgen en de invoering van één enkel vervoerbewijs voor hun verschillende prestaties;
- een algemene reflectie over het beheer van het openbaar vervoeraanbod, meer bepaald van de TEC, de MIVB en De Lijn, om optimaal in te spelen op de vervoersbehoeften van de bevolking, zowel in de steden als in de landelijke gebieden en zowel in de economische als in de sociale en culturele activiteitspolen. Hiertoe zou het nuttig zijn de sporadische experimenten die tot dusver al werden uitgevoerd – waaronder de belbus, het vervoer van landelijke gebieden naar nabijgelegen treinstations met minibussen tijdens de spitsuren of het inzetten van bussen met beperkte stopplaatsen naar ziekenhuizen, universiteiten of stedelijke gebieden – te analyseren, waardoor het aanbod kan worden gediversifieerd en versoepeld en beter op de vraag kan worden afgestemd.

(b) De verplaatsingsketens

De raden herinneren eraan dat de woon-werkverplaatsingen van de werknemers niet altijd een regelmatige pendelbeweging vormen, omdat ze vaak worden gecombineerd met verplaatsingen die m.n. verband houden met schoolse en buitenschoolse verplichtingen van hun kinderen.

Om deze verplaatsingsketens te doen kaderen binnen een duurzame mobiliteit is het volgens de raden nodig de opstelling en uitvoering van vervoerplannen in de scholen te bevorderen. Deze vervoerplannen mogen niet beperkt blijven tot de klassieke gemeenschappelijke ophaling van de kinderen met particuliere of openbare bussen, maar moeten ook oog hebben voor het gebruik van de fiets, verplaatsingen te voet, carpooling enz., waarbij in alle opzichten voor een veilige omkadering wordt gezorgd.

In dezelfde context pleiten de raden voor gratis openbaar vervoer voor de scholieren en de studenten bij alle betrokken vervoermaatschappijen.

(c) Goederenvervoer

De raden vinden het op dit vlak belangrijk, ten eerste, dat de efficiëntie – m.n. op energievlak – van het vervoer over de weg wordt verbeterd, ten tweede, dat het vervoeraanbod van de spoorwegen aantrekkelijker wordt gemaakt en wordt uitgebreid en, ten derde, dat het gebruik van verschillende vervoermiddelen en gecombineerd vervoer via terminals wordt aangemoedigd en dat de binnenscheepvaart, het zeevervoer over korte afstanden en de pipe-lines worden gepromoot. De raden vinden dat over deze problematiek van gedachten moet worden gewisseld in het kader van de besprekingen m.b.t. het Nationaal Plan Duurzame Mobiliteit.

ACTIE 27 : INFORMATIE INTEGREREN

Volgens het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 vergt een beleid m.b.t. duurzame mobiliteit een grondige kennis van de economische, sociale en milieu-aspecten terzake. Deze kennis ligt thans verspreid over verschillende fod's en de beschikbare gegevens zijn uiteenlopend en niet bijgewerkt. In het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 wordt dan ook voorgesteld de verschillende bevoegdheidsniveaus te betrekken bij de verzameling en verbetering van de informatie die nodig is voor een beleid inzake duurzame mobiliteit. De ICDO stelt in dit verband voor dat de directie Mobiliteit van de fod Mobiliteit en Vervoer de informatie betreffende de autovoertuigen en de mobiliteit beheert. Parallel hiermee zal het directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid een interdepartementale werkgroep oprichten.

De raden stellen vast dat de gegevens over de mobiliteitsproblematiek op dit ogenblik inderdaad verspreid zijn over verschillende fod's (Financiën, Mobiliteit en Vervoer enz.), dat ze kwalitatief onvoldoende zijn (inzonderheid die over de milieunormen voor voertuigen, de verkeersongevallen en het goederenvervoer), dat ze uiteenlopen en onaangepast zijn en dat ze bovendien bij de aanvang dikwijls niet werden geconcipteerd met het oog op een beleid inzake beheer van de mobiliteit en nog minder van de duurzame mobiliteit.

Daarom pleiten de raden ervoor dat de interdepartementale werkgroep¹⁰, waarvan de oprichting in het FPDO wordt voorgesteld en die vier doelstellingen zal krijgen (t.w. de consolidatie van de gegevens die momenteel bij de verschillende fod's beschikbaar zijn, hun uitbreiding, hun aanpassing en hun vervolmaking), er zo spoedig mogelijk komt om de verschillende betrokken actoren (onder wie de sociale gesprekspartners) te gelegener tijd de gestructureerde gegevens over de mobiliteit die ze nodig hebben te kunnen bezorgen. Ten eerste, zal de compilatie van zoveel mogelijk gegevens over de mobiliteitsproblemen voor een betere kennis van de materie zorgen en het mogelijk maken sneller geschikte maatregelen te nemen om de mobiliteit te verbeteren rekening houdend met de milieu-, economische en sociale aspecten. Ten tweede, zullen door snellere en meer doelgerichte reacties nutteloze kosten en uitgaven kunnen worden vermeden.

In dit verband herinneren de raden eraan dat ze in hun gemeenschappelijk advies van 21 september 2000 over het mobiliteitsbeleid¹¹ hebben gewezen op de noodzakelijkheid van een multidisciplinaire aanpak om de uitdagingen van een geïntegreerd beleid van duurzame mobiliteit aan te kunnen.

Zij herinneren er eveneens aan dat zij er in hun gemeenschappelijk advies van 15 maart 2001 over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de verzameling van gegevens over de verplaatsingen van werknemers tussen hun woonplaats en hun werkplaats¹² de aandacht op gevestigd hebben dat om een efficiënt mobiliteitsbeleid te kunnen voeren men, primo, een overzicht moet hebben van de mobiliteitsproblematiek; secundo, een geïntegreerde aanpak op diverse niveaus (de gemeente, de bedrijvenzone, de subregio, het gewest...) en met diverse actoren (de verschillende overheden op de diverse niveaus, de vervoermaatschappijen, de bedrijven enz.) nodig is.

¹⁰ Deze werkgroep zal niet alleen bestaan uit vertegenwoordigers van de bij de mobiliteitsproblematiek betrokken fod's, maar ook uit waarnemers van de drie gewesten. Een opvolgingscommissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de federale en gewestelijke overheden, het middenveld, de academische wereld en de verschillende vervoersectoren zal op de werkzaamheden van deze werkgroep toezien en ze begeleiden.

¹¹ CRB 2000/593 – advies nr. 1322

¹² CRB 2001/241 – advies nr. 1340

Aangezien het mobiliteitsprobleem op verschillende beleidsniveaus (federaal, gewestelijk, lokaal) wordt behandeld, dienen, volgens de raden, alle federale, gewestelijke en lokale overheden bij actie 27 van het voorontwerp van FPDO 2004-2008 te worden betrokken.

In dit verband herinneren de raden eraan dat zij in het bovenvermelde gemeenschappelijke advies van 15 maart 2001 hebben doen uitkomen dat, om tot een samenhangend beleid inzake mobiliteit te komen, primo, voor de nodige coördinatie tussen de verschillende beleidsniveaus (federaal, gewestelijk, lokaal) moet worden gezorgd; secundo, de federale overheid de initiatieven die op de verschillende beleidsniveaus (federaal, gewestelijk, lokaal) worden genomen, moet coördineren.

ACTIE 28 : MINDER VERVUILENDE VOERTUIGEN

Het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 stelt vast dat er op het gebied van de vervuiling door auto's nog altijd problemen blijven bestaan, die vooral betrekking hebben op de technologie, het afval en het wagenpark in de ontwikkelingslanden. Op deze vlakken stelt de ICDO een aantal maatregelen voor: de aankoop van minder vervuilende auto's aanmoedigen, aanzetten tot het gebruik van motoren die met alternatieve energiebronnen werken, nieuwe geluidsnormen vaststellen, de technische controle verbeteren, de gebruikte wagens bij uitvoer naar ontwikkelingslanden controleren, het gebruik van de fiets aanmoedigen enz.

Ten eerste stellen de raden vast dat de voertuigconstructeurs al enorme vooruitgang hebben geboekt in het verminderen van de uitstoot van vervuilende stoffen en het verbeteren van de veiligheid van de passagiers, maar dat bepaalde technologieën nog voor verbetering vatbaar zijn, m.n. wat betreft de geluidshinder die wordt veroorzaakt door banden en motoren, de lichamelijke letsels aan derden en het opvangen van de door dieselmotoren uitgestoten stofdeeltjes.

Daarom wordt in het FPDO o.m. voorgesteld de aankoop van voertuigen met lagere emissies (LPG, biodiesel, hybride voertuigen of, in mindere mate en m.n. voor een deel van het stadsverkeer, elektrische voertuigen) te bevorderen.

In dit verband herinneren de raden eraan dat er in België maatregelen werden genomen om het gebruik van minder vervuilende auto's te bevorderen. Er wordt o.m. een premie toegekend voor wagens met een LPG-installatie en de biv werd verlaagd voor voertuigen die voldoen aan de EURO 4-emissienorm en ook voor wagens die rijden op LPG of op andere vloeibare koolwaterstoffen. Ze vragen dan ook aan de overheid om nog meer dergelijke stimulerende maatregelen te blijven uitvaardigen.

De mensen ertoe aansporen nieuwe, schonere voertuigen aan te kopen, kan volgens de raden alleen een nuttige maatregel zijn als het vermogen van het nieuwe voertuig niet hoger ligt dan dat van het voertuig dat wordt vervangen. Bovendien houdt deze alleenstaande maatregel onvoldoende rekening met de sociale dimensie van duurzame ontwikkeling. Als men rekening houdt met de sociale aspecten van de mobiliteit moet er volgens hen op worden gelet dat de geplande maatregelen niet de personen met een bescheiden inkomen treffen. De raden stellen vast dat het door de ICDO voorgestelde beleid, dat erop gericht is een minder vervuilend wagenpark te ontwikkelen, diegenen treft die een oudere wagen bezitten of alleen een tweedehands voertuig kunnen kopen en dat het dan ook niet strookt met de sociale dimensie van duurzame ontwikkeling.

De raden zijn voorts van mening dat de federale regering niet enkel de ontwikkeling en het gebruik van minder vervuilende personenwagens, vrachtwagens en bussen moet aanmoedigen, maar ook – wanneer het openbaar vervoer geen waardig alternatief vormt – de ontwikkeling en het gebruik, in veilige omstandigheden, van andere bestaande vervoermiddelen, zoals motoren en scooters, waarvan het aandeel in het voertuigenpark aanzienlijk is en nog toeneemt. Ze betreuren dat de motoren en scooters niet uitdrukkelijk worden vermeld in actie 28 van het voorontwerp van FPDO 2004-2008.

De raden menen dat niet mag worden vergeten dat de voertuigen (personenwagens, vrachtwagens, bussen...) wel steeds minder energie verbruiken, maar dat die energiebesparing vaak teniet wordt gedaan door de installatie van airconditioning (met een hoog energieverbruik) in die voertuigen.

In dit verband herinneren de raden eraan dat de CRB in zijn advies van 21 februari 2001 over het voorontwerp van koninklijk besluit betreffende de beschikbaarheid van consumenteninformatie over het brandstofverbruik en de CO₂-uitstoot bij het op de markt brengen van nieuwe personenauto's¹³ heeft onderstreept dat het verschaffen van nauwkeurige, relevante en vergelijkbare informatie over het specifieke brandstofverbruik en de uitstoot van CO₂ van personenauto's ertoe kan bijdragen dat, enerzijds, het milieugedrag van de consument wordt beïnvloed in die zin dat hij bij de aankoop van een wagen opteert voor een model dat minder brandstof verbruikt en aldus minder CO₂ in de atmosfeer brengt en dat, anderzijds, de autofabrikanten gesensibiliseerd worden om het brandstofverbruik van hun producten te verminderen. De raden achten het van essentieel belang dergelijke informatie te ondersteunen en te bevorderen en de gebruikers bewust te maken van het bestaan ervan.

Zij brengen ook het advies van de CRB van 23 juli 2003 over de economische en sociale gevolgen van het protocol van Kyoto voor België¹⁴ in herinnering en vestigen daarbij de aandacht op de onderstaande boodschappen m.b.t. het rationeel energiegebruik (REG) en de voorlichtings- en bewustmakingscampagnes:

- Inzake rationeel energiegebruik moeten de actoren en vooral de bevolking er met adequate beleidsmaatregelen toe worden gebracht om de tot hun beschikking gestelde energie rationeel en duurzaam te gebruiken via een individuele voluntaristische actie waarvoor ze verantwoordelijk zijn.
- De voorlichtings- en bewustmakingscampagnes kunnen een grote impact hebben op de individuele gedragingen die, samen, kunnen uitmonden in een massaffect met een gunstige invloed op het rationeel energiegebruik en dus rechtstreeks op de uitstoot van broeikasgassen.
- De huidige voorlichtings- en bewustmakingsinspanningen zijn ontoereikend. Er dienen terzake dan ook initiatieven te worden genomen of verder te worden ontwikkeld, meer bepaald in de pers en in de scholen.

Ten tweede nemen de raden er akte van dat de ICDO voorstelt dat de bevoegde Belgische autoriteiten een actieve rol op Europees niveau spelen bij het definiëren van nieuwe geluidsnormen en maatregelen voor luidruchtige voertuigen en dat de conformiteit van de voertuigen met de bestaande normen inzake veiligheid en verontreiniging strenger wordt gecontroleerd.

In dit verband herinneren de raden eraan dat de CRB in zijn advies van 21 februari 2001 over het voorontwerp van koninklijk besluit betreffende de beschikbaarheid van consumenteninformatie over het brandstofverbruik en de CO₂-uitstoot bij het op de markt brengen van nieuwe personenauto's¹⁵ de Belgische bevoegde autoriteiten ertoe heeft aangemoedigd om op het Europese echelon initiatief te ondernemen om de werkingssfeer van de richtlijn 1999/94/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 13 december 1999¹⁶ uit te breiden tot, niet alleen andere stoffen (bv. verzurende en ozonvormende stoffen), maar ook gebruikte auto's of tweedehandse wagens.

¹³ CRB 2001/166

¹⁴ CRB 2003-573 DEF, blz. 33-42

¹⁵ CRB 2001/166

¹⁶ Richtlijn 1999/94/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 1999 betreffende de beschikbaarheid van consumenteninformatie over het brandstofverbruik en de CO₂-uitstoot bij het op de markt brengen van nieuwe personenauto's

Zij brengen ook het advies van de CRB van 23 juli 2003 over de economische en sociale gevolgen van het protocol van Kyoto voor België¹⁷ in herinnering en vestigen in dit verband de aandacht op de onderstaande boodschappen m.b.t. de normatieve instrumenten van de overheid die in dat advies te vinden zijn :

- De productnormen moeten in een samenhangend kader worden ingepast en zowel op nationaal als op Europees vlak moet bijzondere aandacht worden besteed aan de concordantie tussen de nieuwe juridische bepalingen en de al de bestaande wetten en regelgeving.
- De sociale gesprekspartners moeten tijdig worden geraadpleegd over alle beleidsinitiatieven inzake productnormen.
- De beleidmakers dienen die initiatieven te nemen in samenwerking met de gewesten en in overleg met de betrokken partijen.
- België moet zich inzake productbeleid richten op Europa.
- België zou in dit opzicht binnen Europa een proactieve houding moeten aannemen, waarbij voor ogen moet worden gehouden dat België geen op zichzelf staande markt is en dat het concurrentievermogen van zijn economie moet worden gevrijwaard.

Ten derde stellen de raden vast dat de constructeurs, ten gevolge van de totstandkoming van de autowrakkenrichtlijn, reeds een belangrijke stap inzake afvalpreventie hebben gezet door het beperken van sommige zware metalen zoals lood en kwik, maar dat verdere stappen in de richting van een optimaler gebruik van gevaarlijke stoffen in onderdelen, in de bevordering van recyclage en hergebruik van onderdelen en materialen en in het gebruik van gerecycleerde grondstoffen nog nodig blijven om in de toekomst het afvoerprobleem onder controle te kunnen houden.

In dit verband herinneren de raden eraan dat de CRB in zijn advies van 12 december 2002 over het ontwerp van koninklijk besluit houdende preventieve en andere maatregelen ter beperking van een leefmilieuerontreiniging door voertuigen en ter bevordering van een duurzame productiewijze van voertuigen¹⁸ zich voorstander heeft verklaard van de idee om de recyclagemogelijkheden te verhogen en het gebruik van het gerecycleerd materiaal in voertuigen en andere producten te bevorderen.

¹⁷ CRB 2003-573 DEF/blz. 33-42

¹⁸ Doc. CRB 2002/1070 DEF

ACTIE 29 : VARIABILISEREN VAN DE KOSTEN

De mobiliteit met de wagen en het wegvervoer van goederen heeft externe effecten, zoals verkeersopstoppingen, ongevallen, vervuiling en sleet van het wegennet, en brengt dus kosten teweeg die niet helemaal worden gedragen door de gebruikers van de voertuigen die ze veroorzaken. Normalerweise zouden dus, zoals onder actie 29 wordt gezegd, hogere kosten voor het gebruik van de wagen moeten worden aangerekend en zou in de gebruikerskosten van het wegvervoer meer rekening moeten worden gehouden met bepaalde externe effecten, zoals de vervuiling.

Daartoe wordt in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 voorgesteld :

1) In het kielzog van de onlangs goedgekeurde Europese richtlijn omtrent de energiebelasting, de accijnzen op benzine en diesel voor privé-gebruik verhogen om stapsgewijze de inschrijvingstaks en de accijnscompenserende belastingen te kunnen afschaffen.

De raden zijn van oordeel dat, dankzij de inkomsten die deze verhoging zou opleveren, minstens evenveel bijkomende begrotingsmiddelen moeten kunnen worden geïnvesteerd in de verbetering van de mobiliteit.

De raden keuren dit voorstel goed, maar onderstrepen dat het, met het oog op de economische dimensie van duurzame ontwikkeling, zeer wenselijk is dat dit voorstel in zoveel mogelijk omringende lidstaten tegelijk van toepassing wordt, om concurrentiescheefftrekkingen te voorkomen.

De raden stellen voorts vast dat de programmawet van 5 augustus 2003 terzake een aantal nuttige bepalingen bevat, waarvan er sommige thans geleidelijk van toepassing worden: ten eerste, de energiebijdragen die van kracht zijn sinds 4 augustus 2003 (28,6317 euro per 1000 liter voor loodvrije benzine, 13,4854 euro per 1000 liter voor huishoudelijke stookolie en 14,8736 euro per 1000 liter voor diesel voor het wegvervoer) en, ten tweede, het "klikeffect", waardoor elke tijdelijke verlaging van de maximumprijzen van brandstoffen ten dele wordt gecompenseerd door een definitieve verhoging van de accijnzen ten bedrage van de helft van de prijsvermindering, btw niet inbegrepen. De raden vragen dat de andere maatregelen m.b.t. de brandstoffen die in de programmawet van 5 augustus 2003 worden voorgesteld en nog niet van toepassing zijn, van kracht worden.

2) met de gewesten overleg plegen over de opportuniteit om het eurovignet voor vrachtwagens te vervangen door een variabele bijdrage.

De raden achten de geleidelijke invoering van de belasting van het vrachtwagenvervoer van goederen per kilometer inderdaad een interessant denkspoor in het debat over de variabilisering van de kosten; dit belastingprincipe is volgens hen vrij goed overeen te brengen met de doelstellingen inzake verbetering van het mobiliteitsbeleid. De raden onderstrepen dan ook het belang van een open debat over deze kwestie en menen dat daar snel conclusies moeten uit voortkomen.

Van hun kant keuren de raden dit voorstel nu al goed en zouden ze het dan ook nuttig vinden op dit vlak in de programmawet van 5 augustus 2003 bijkomende maatregelen in te schrijven. Ze onderstrepen echter, zoals hierboven al werd gezegd, dat het met het oog op de economische dimensie van duurzame ontwikkeling zeer wenselijk is dat dit voorstel ook hier in zoveel mogelijk omringende lidstaten tegelijk van toepassing wordt, om concurrentiescheefftrekkingen te voorkomen.

De raden onderstrepen in dit verband dat het wegvervoer een belangrijke schakel vormt in onze economische activiteit en zijn daarom van oordeel dat de internalisering van de externe kosten tot stand moet komen zonder de gemiddelde kostprijs per vrachtwagen te verhogen.

Bovendien zijn de raden van mening dat de inkomsten die zouden voortvloeien uit deze gedifferentieerde tarifiering het mogelijk moeten maken minstens evenveel meer uit te geven voor de verbetering van de mobiliteit. Concreet moet worden geïnvesteerd in gebieden waar de wegen het meest zijn dichtgeslibd, in landelijke gebieden en in kritieke gebieden op het vlak van de veiligheid, moet de wegeninfrastructuur worden onderhouden en verbeterd en moet de ontwikkeling van andere vervoerwijzen worden gefinancierd. Voorts moeten de inningssystemen terzake volgens de raden compatibel zijn om geen artificiële barrières te creëren.

Hoewel de raden het belang van deze maatregel grotendeels onderschrijven, zouden er volgens hen echter twee aanvullende voorwaarden moeten worden aan verbonden :

- Ten eerste, dat alleen wordt overwogen deze maatregel toe te passen op het personenvervoer indien er waardige alternatieven bestaan tegen een prijs die voor iedereen haalbaar is, dus ook voor de mensen met een bescheiden inkomen, in het kader van een vast te stellen gewaarborgd recht op enige basis-mobiliteit, wat nu niet het geval is. Volgens de raden moet voor dit type van vervoer eigenlijk de voorkeur worden gegeven aan andere maatregelen om de individuen ertoe aan te zetten voor een ander vervoermiddel te kiezen (zie actie 30). Zij stippen hier m.n. de maatregelen aan die met succes in een aantal Belgische steden, zoals Brugge en Gent, werden genomen en waarbij terzelfder tijd een verkeersplan werd opgemaakt en interessante alternatieven werden geboden, wat daarom niet heeft geleid tot enig economisch verval in de stadscentra.
- De raden menen vervolgens dat, als de belasting per km voor het goederenvervoer in België zou worden ingevoerd, ze inzake draagwijdte en gevolgen moet overeenstemmen met de systemen die al in andere Europese landen bestaan. Het debat gaat immers over meer dan de loutere vervanging van het euro-vignet: het moet alle bestaande belastingsystemen m.b.t. het goederenvervoer in de verschillende lidstaten behandelen, om tot een voor de hele Europese Unie gemeenschappelijke aanpak te komen.

In dit verband wijzen de raden er voorts op dat de ondernemingen voordelige alternatieven voor het wegvervoer nodig hebben, die een gunstige capaciteit, frequentie en vervoertermijnen bieden. Hun een bevredigend antwoord geven zal er hen helpen toe aanzetten hun economische stromen spontaan te verdelen over de verschillende vervoermodi. Tijdens deze overgangperiode kunnen de federale en gewestelijke autoriteiten dit gebrek aan alternatief opvangen via stimuli¹⁹ ter compensatie van de meerkosten van ondernemingen die zich zouden inzetten voor een ander stroombeheersbeleid (tussentijdse opslag, gebruik van intermodale en multimodale terminals...) met een betere spreiding over de verschillende transportmodi en/of optimalisatie van het gebruik van het wegvervoer (betere vulling van de vrachtwagen). België is ook een transitland dat deel uitmaakt van een globaler systeem waarbij andere economieën betrokken zijn. Ons land kan verschillende stroombeheersmethoden gebruiken, maar zonder buiten het concurrentiekader te treden.

¹⁹ Als voorbeeld vermelden we het "Marco Polo-programma", dat financieel wordt ondersteund door de Europese Unie en tot doel heeft de congestie van de wegeninfrastructuur te verminderen, de milieuprestaties van het vrachtvervoersysteem in de Unie te verbeteren en het gebruik van gecombineerd vervoer te versterken (cf. verordening EG 1382/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 22 juli 2003).

Ten slotte vestigen de raden de aandacht op het verband tussen de intensiteit van het wegvervoer en het “just-in-time-productiesysteem”. In dit verband herinneren ze eraan dat deze productiemethode en vorm van arbeidsorganisatie een complex systeem vormt, dat heel wat aspecten van de werking van ondernemingen omvat: filiaalvorming, netwerkorganisatie, digitalisering van de werkmiddelen, uitbesteding, arbeidsflexibiliteit, massale voorraadintering, handel tussen firma’s, assemblage van onderdelen enz. Sommige van die aspecten houden rechtstreeks verband met de mobiliteitsproblematiek, omdat de voorraadintering in de bedrijven, die gericht is op een vlotter goederenverkeer tussen de productie-eenheden, de distributeurs en de verkooppunten, tot gevolg heeft dat heel wat meer goederen op het wegennet terechtkomen en dat, bijgevolg, het verkeer hierdoor nog sterker wordt overbelast. Zonder een oordeel te willen vellen over het just-in-time-productiesysteem, zijn de raden toch van mening dat de ondernemingen ertoe worden aangezet om voor het wegvervoer te kiezen, omdat er nog onvoldoende waardevolle duurzamere alternatieven, tegen een gelijkwaardige kostprijs als die van het wegvervoer, voorhanden zijn. Logischerwijze pleit dit dus voor maatregelen om de ontwikkeling van zo een alternatief te bevorderen, maar toch moet zoveel mogelijk worden vermeden dat die maatregelen een aanmoediging gaan vormen voor het just-in-time-productiesysteem, dat voorts vanuit het oogpunt van duurzame ontwikkeling nog een aantal belangrijke problemen doet rijzen, die op hun beurt ook aandacht verdienen: flexibele arbeidstijden in overeenstemming brengen met de tijdregeling van duurzame vervoerwijzen, gezins- en beroepsleven op elkaar afstemmen, de impact op het milieu van de hypermobiliteit van grondstoffen, intermediaire goederen en werknemers, de kostprijs voor de individuele en volksgezondheid, de sociale bescherming van atypische arbeidsprestaties enz.

3) Met de gewesten overleg plegen over de wenselijkheid van een samenwerkingsakkoord om de verkeersbelasting en de belasting op de inverkeerstelling te moduleren in functie van de ecologische kwaliteiten van de gebruikte motoren, het rijgedrag en de verkeersveiligheid (federaal regeerakkoord 2003, blz. 48).

In dit verband rijzen er bij de raden vragen over het sociale aspect van het voorstel om de verkeersbelasting en de belasting op de inverkeerstelling te moduleren volgens de ecologische kwaliteiten van de gebruikte motoren. Ze onderstrepen dat er absoluut op moet worden toegezien dat de mensen met een bescheiden inkomen niet door deze maatregel worden gestraft. Ze beklemtonen dat absoluut met deze opmerking rekening moet worden gehouden wanneer er met de gewesten een samenwerkingsovereenkomst wordt gesloten om deze belastingen te moduleren naargelang van de milieukeurmerken van de gebruikte motoren.

De raden vragen zich bovendien af op welke basis het rijgedrag en de naleving van de verkeersregels kunnen worden beoordeeld; deze twee belastingvormen zouden immers ook op grond van die aspecten worden gemoduleerd.

ACTIE 30 : ANDERS VERPLAATSSEN

Volgens het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 verbruiken de best uitgeruste voertuigen verhoudingsgewijs meer per afgelegde kilometer en dragen ze weinig bij tot de veiligheid van de andere – meestal zwakkere – weggebruikers. Ondanks de technische verbeteringen waardoor het verbruik per kilometer over het algemeen is gedaald, is het gemiddelde verbruik per kilometer van de in België verkochte modellen constant gebleven sinds 1985. Aangezien, volgens het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008, 20% van alle verplaatsingen woon-werkverplaatsingen zijn, zijn ook de ondernemingen betrokken bij het probleem van de duurzame mobiliteit, vandaar de noodzakelijkheid van een diagnose van het woon-werkverkeer. Alleen een mentaliteitsverandering kan deze trends keren of ze in de richting van de duurzame mobiliteit ombuigen door de meer duurzame vervoerswijzen aantrekkelijker te maken en door een gemiddelde vermindering van de CO₂-uitstoot per afgelegde kilometer per persoon voor de nieuwe voertuigen na te streven.

De raden wijzen er in dit verband op dat het mobiliteitsprobleem, zoals hierboven al werd aangestipt, geen louter probleem van woon-werkverplaatsingen is. De verplaatsingswijze en het gebruik van de auto zijn het gevolg van diepgewortelde modellen, waarden en gedragingen. Om een duurzame invloed te hebben op de mobiliteit en om te vermijden dat de wegen in de grote steden van ons land volledig gaan dichtslibben, moeten er een aantal acties worden ondernomen die niet beperkt blijven tot technische veranderingen, maar die ook tot een gedragswijziging aanzetten.

Daartoe kunnen de raden de navolgende doelstellingen naar voren brengen:

- de positieve psychologische impact voor het gebruik van het openbaar vervoer en alternatieve vervoermiddelen verhogen;
- informatie verspreiden over de ware voor- en/of nadelen (gezondheid, milieu, kosten, tijd enz.) van elk vervoermiddel;
- een positieve houding aannemen tegenover “milieu-dynamische” werknemers;
- aanzetten tot verantwoordelijkheidszin en gewijzigd gedrag ter wille van een betere mobiliteit.

Volgens de raden kunnen deze doelstellingen worden bereikt door:

- Bewustmakingscampagnes te voeren t.a.v. de burgers, de werknemers en de werkgevers. Deze bewustmaking kan tot stand komen door:
 - reclamecampagnes die de mensen wijzen op de reële kosten van de auto en op de gevaren van buitensporig autogebruik (voor de burgers);
 - steun aan de werkgevers- en werknemersorganisaties voor de organisatie van opleidingen die de goede praktijken in de hand werken en die m.n. betrekking hebben op de waarden die door de auto worden belichaamd en de houding daartegenover;

- informatievergaderingen die worden georganiseerd door de verschillende bestaande of nog op te richten mobiliteitscellen;
 - coördinatie tussen de regering van de federale staat, die van de gewesten en de sociale gesprekspartners om een instrument te creëren ter bevordering van bedrijfsvervoerplannen op maat van de ondernemingen (voor de werknemers en de werkgevers), gecombineerd met de optimalisering van de informatie die wordt verzameld in het kader van de verzameling van gegevens over de woon-werkverplaatsingen van de werknemers in bedrijven met meer dan 100 werknemers (vanaf 2005), toegankelijkheidssteekkaarten op basis waarvan de onderneming de balans van haar bereikbaarheid kan opmaken en waarmee de gebruikers, klanten, bezoekers en personeelsleden voor alternatieven kunnen kiezen;
- In de bedrijven “preventieadviseurs” m.b.t. de mobiliteitsaspecten op te leiden;
 - De goede praktijken van de ondernemingen op mobiliteitsvlak te bevorderen;
 - Een voorlichtingscampagne te voeren over milieubewust gedrag (dag van het openbaar vervoer of van de fiets, energiebesparing, milieuvoordeel van het openbaar vervoer: “ Anders, minder, beter rijden”);
 - Een sociologische enquête uitvoeren naar de redenen voor irrationeel gebruik van de auto;
 - Al op jonge leeftijd een rationeler autogebruik promoten door aan leerlingen of studenten alternatieven aan te bieden.

In het algemeen herinneren de raden, wat betreft de middelen om de overstap naar andere vervoerswijzen te bevorderen, aan wat ze in hun gemeenschappelijk advies van 21 april 2000²⁰ hebben geschreven, nl. dat de federale overheid, in overleg met de andere beleidsinstanties en met inachtneming van de bevoegdheden van iedere gezagsniveau, de reflectie dient te steunen, te bevorderen en de coördineren om de nodige politieke keuzes inzake vervoer, infrastructuur en ruimtelijke ordening in concrete vorm te brengen en zodoende een transportbeleid voor te stellen dat het aanbod van het openbaar vervoer verruimt, het gebruik van alternatieve vervoerswijzen bevordert en het alleenrijden inperkt. Dit laatste gedrag kan overigens ook worden vermeden door gebruik te maken van alle alternatieve vervoermiddelen.

De raden onderstreepten al dat daarbij wel voor ogen dient te worden gehouden dat de overstap naar het openbaar vervoer sterk afhankelijk is van de geboden kwaliteit op het stuk van stiptheid, regelmaat, comfort, veiligheid en bereikbaarheid van de plaats van het werk.

In hetzelfde advies drukten de raden de wens uit dat de federale overheid ook het probleem van de fiscale stimulansen voor deze overstap zou onderzoeken en een flankerend beleid zou voeren ter bevordering van het gebruik van andere vervoermiddelen dan de auto : mobiliteitsbeheerders, beheersovereenkomsten met de vervoermaatschappijen, eenheidsloketten voor gecoördineerde informatieverstrekking...

²⁰ CRB 2000/593 – advies nr. 1322, blz. 5

De raden voegen hieraan toe dat deze mobiliteitsbeheerders, voor zover dat mogelijk is, als deskundigen meer klaarheid moeten kunnen brengen in de besprekingen binnen de ondernemingsraden, in de comités voor preventie en bescherming op het werk en bij de vakbondsafvaardigingen, om zo de mobiliteitsproblemen van de werknemers te helpen oplossen.

Om tot andere manieren van verplaatsen aan te zetten, worden in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 vier maatregelen voorgesteld :

1) de vermelding van een label met het energieverbruik in de reclame voor wagens veralgemenen.

De raden zijn van oordeel dat een algemene toepassing van deze maatregel kan bijdragen tot de bewustmaking van de consument.

2) de bestaande CO₂- en brandstofverbruikinformatie op het internet uitbreiden tot andere kwaliteiten die een rol spelen in de duurzaamheid van voertuigen : het gewicht, het aandeel van gerecycleerde grondstoffen, de gemiddelde levensduur;

De raden zijn van mening dat bovendien moet worden vermeld dat CO₂ schadelijk is voor de gezondheid, maar staan terughoudend tegenover de verspreiding van deze informatie via het internet alleen. Als communicatiemiddel is het internet immers nog lang niet voor iedereen toegankelijk. Bovendien moet de verspreide informatie nuttig en voor iedereen begrijpelijk zijn.

3) de ondernemingen aanzetten tot een positieve bijdrage door hun personeel en hun klanten eenvoudige en doeltreffende toegangsmiddelen te bieden en in de bedrijfsvervoerplannen de milieuvriendelijke vervoersmiddelen en het gemeenschappelijk vervoer aan te moedigen en voordelen te verlenen aan de bedrijfswagens die aan strenge milieunormen voldoen.

In verband met de bedrijfsvervoerplannen waarvan in deze actie sprake is, drukken de raden de wens uit dat het voltallige personeel en niet enkel de bedienden hierop zouden worden aangesproken, waarbij evenwel rekening moet worden gehouden met de ligging van sommige bedrijven, die het, omdat er geen alternatieven zijn, soms moeilijk maakt een bedrijfsvervoerplan op te stellen dat voorrang geeft aan de middelen van duurzaam vervoer en het gemeenschappelijk vervoer.

Voorts stellen de raden vast dat het opstellen van bedrijfsvervoerplannen niet even snel vordert in de verschillende gewesten. In het Brusselse gewest werd een besluit²¹ goedgekeurd dat dergelijke plannen verplicht maakt.

²¹ De ordonnantie betreffende de beoordeling en de verbetering van de luchtkwaliteit, die op 24 juni 1999 in het Staatsblad is verschenen, legt de invoering van vervoerplannen op aan alle instellingen met meer dan 200 werknemers. De Brusselse regering heeft op 5 februari 2004 het toepassingsbesluit bij deze ordonnantie, de omzendbrief en het formulier betreffende de vervoerplannen goedgekeurd. Deze documenten bepalen de inhoud van de vervoerplannen en de administratieve voorwaarden die tegen 1 januari 2005 en daarna vervuld moeten zijn.

Alle maatregelen ter bevordering van het opstellen van bedrijfsvervoerplannen en een ernstig overleg over deze opvatting van het woon-werkverkeer zouden moeten worden ondersteund in het kader van een programma van de federale overheid. Volgens de raden zou meer moeten worden gedaan dan een diagnose van het woon-werkverkeer te stellen, zoals de federale regering het voornemens is te doen²², en zou er een, hetzij federale, hetzij gewestelijke wetgeving moeten komen die het opstellen van bedrijfsvervoerplannen werkelijk aanmoedigt. Bij die wetgeving zouden er subsidiemaatregelen voor het hele land kunnen komen naar het voorbeeld van wat nu bv. in Vlaanderen is gepland.

Ook moet de uitbreiding van dergelijke vervoerplannen worden bevorderd, waardoor ze niet alleen betrekking hebben op bedrijven met minstens honderd werknemers, maar op alle bedrijven die in eenzelfde economische activiteitszone gevestigd zijn en vrijwillig hieraan willen deelnemen.

Voor de coördinatie tussen de betrokken ondernemingen zou in iedere bedrijvzone een overlegcomité zorgen, waarin de ondernemingen, de sociale gesprekspartners en de overheid zouden samenkomen en dat door de overheid zou worden gefinancierd.

In dit verband dringen de raden erop aan:

- dat het gebruik van goedkope middelen ter bevordering van duurzame mobiliteit wordt aangemoedigd;
- dat carpooling sterk wordt gestimuleerd, omdat deze techniek voor het personeel van de ondernemingen in eerste instantie makkelijker aanvaardbaar zou zijn.

Ten slotte herinneren de raden eraan dat zij er in het advies van 15 maart 2001 betreffende de werkgeversbijdrage in de prijs van de treinkaarten²³ sterk hebben op aangedrongen dat de regering de fiscale aftrekbaarheid zou invoeren van de investeringen van de ondernemingen inzake bedrijfsvervoerplannen, collectief bedrijfsvervoer en carpooling, overeenkomstig de wens die ze in het centraal akkoord 2001-2002 hebben uitgedrukt. De raden stellen vast dat deze maatregel sinds augustus 2001 ten uitvoer wordt gelegd en vinden dat het effect van deze maatregel moet worden geëvalueerd.

4) alle mensen informeren over minder vervuilende en veiligere vervoerswijzen door middel van sensibiliseringscampagnes en via een aanpassing van de rijlessen.

De raden onderschrijven zonder enig voorbehoud het voorstel de burgers te informeren en te sensibiliseren omdat het een van de mogelijke middelen is om een beleid van duurzame mobiliteit te voeren.

²² Ontwerp van ministerieel besluit betreffende de verzameling van gegevens over de verplaatsingen van werknemers tussen hun woon- en werkplaats, waarover het advies van de CRB en de NAR werd gevraagd (CRB 2003-563).

²³ CRB 2001/250 DEF, blz. 5

**ADVIES OVER HET VOORONTWERP VAN FEDERAAL PLAN
INZAKE DUURZAME ONTWIKKELING 2004-2008
MET BETREKKING TOT HET THEMA ARMOEDEBESTRIJDING**

ALGEMENE INLEIDING

De sociale gesprekspartners tonen voortdurend aandacht voor het probleem van de armoedebestrijding en de sociale uitsluiting. Dat is niet alleen het gevolg van gerichte adviesvragen, maar ook en vooral van de opdrachten die de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad wettelijk te vervullen hebben.

De raden herinneren er in dit verband m.n. aan dat er op 5 mei 1998 tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten een samenwerkingsovereenkomst betreffende de bestendiging van het armoedebeleid werd gesloten. Volgens dat akkoord moet het Steunpunt tot Bestrijding van Armoede, Bestaansonzekerheid en Sociale Uitsluiting, een instelling die op federaal niveau werd opgericht bij het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding, minstens om de twee jaar een verslag opstellen over bestaansonzekerheid, armoede, sociale uitsluiting en ongelijke toegang tot de rechten. Dit verslag wordt m.n. aan de federale regering bezorgd, die het op haar beurt toestuurt aan de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad, die zich er in een advies over uitspreken.

Voorts herinneren de raden eraan dat vier vertegenwoordigers van de sociale gesprekspartners, die werden aangewezen door de Nationale Arbeidsraad, zitting hebben in het Begeleidingscomité, dat, onder het voorzitterschap van de voor sociale integratie bevoegde minister of staatssecretaris, de werkzaamheden van het Steunpunt tot Bestrijding van Armoede, Bestaansonzekerheid en Sociale Uitsluiting begeleidt. Dit begeleidingscomité ziet m.n. toe op de vorderingen in het verslag over bestaansonzekerheid, armoede, sociale uitsluiting en ongelijke toegang tot de rechten en waakt ook over de naleving van de methodologie, de kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren betreffende armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting en de instrumenten die voor de analyse van de ontwikkeling terzake kunnen worden gehanteerd.

De raden herinneren er ook aan dat de Europese Unie, tijdens de buitengewone Europese Raad van maart 2000 in Lissabon, een nieuw strategisch doel heeft vooropgesteld om met name de sociale samenhang te versterken. In het licht van de omwentelingen die zich door de mondialisering voordoen en van de uitdagingen m.b.t. de zgn. nieuwe kenniseconomie heeft de Europese Raad, in deze context, een algemene strategie opgezet om het Europese sociale model te moderniseren, o.m. door de werkgelegenheid en de sociale zekerheid te verbeteren en sociale uitsluiting op een efficiëntere manier te bestrijden. In het kielzog hiervan heeft de Europese Raad op de top van Nice in december 2000 de Europese sociale agenda goedgekeurd. De sociale partners werd verzocht actief mee te werken aan de uitvoering ervan en de lidstaten, van hun kant, werden ertoe aangezet om, d.m.v. nationale actieplannen die in overleg met de sociale partners worden opgesteld, de strijd tegen alle vormen van uitsluiting op te voeren. De raden wijzen er ook op dat de minister van Economie, nog steeds in dezelfde context, op 5 februari 2002 de raadpleging van de sociale gesprekspartners d.m.v. een adviesvraag, in het raam van de jaarlijkse cyclus van coördinatieprocedures m.b.t. de grote richtsnoeren van het economisch beleid (greb's) en de opvolging van het proces van Lissabon, heeft geïnstitutionaliseerd.

De raden onderstrepen tevens dat de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen hen er bovendien mee belast om, ten behoeve van de regering en van de federaal parlement, de ontwikkeling van de werkgelegenheid en van de loonkosten in België en in de zgn. referentielidstaten te volgen en elk jaar een technisch verslag op te stellen over de maximale beschikbare marges voor de loonkostenontwikkeling. Om de twee jaar stelt het interprofessioneel akkoord van de sociale gesprekspartners, aan de hand van die verslagen, o.a. maatregelen voor de werkgelegenheid en de maximale marge voor de loonkostenontwikkeling vast.

De raden herinneren er ook aan dat de wet van 24 december 1999 ter bevordering van de werkgelegenheid, die een cruciale vector van de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting vormt, onder meer een zgn. startbaanovereenkomst voorschrijft, krachtens welke elke jongere door een werkgever uit de overheids- of de privésector kan worden aangeworven. Over sommige modaliteiten van deze startbaanovereenkomst moet de Nationale Arbeidsraad zich ook vooraf in een advies uitspreken. De wet van 24 december 1999 schrijft tevens voor dat de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad een gezamenlijke evaluatie moeten verrichten van de naleving van bepaalde voorwaarden waaraan de werkgevers uit de overheids- of de privé-sector moeten voldoen wanneer ze in het raam van een startbaanovereenkomst jongeren aanwerven. Indien deze evaluatie niet gunstig uitvalt, kan de regering sommige modaliteiten wijzigen na advies of op voorstel van de Nationale Arbeidsraad.

Ten slotte wijzen de raden erop dat ze elk jaar gezamenlijk de toepassing van de bepalingen van de wet van 24 december 1999 in hun geheel moeten evalueren. Deze evaluatie wordt toegestuurd aan de minister van Werk, die de ministerraad ervan op de hoogte brengt en ze aan het parlement overzendt. In het kader van deze evaluatie kan de Nationale Arbeidsraad wijzigingen in het systeem en in de uitvoeringsbesluiten terzake voorstellen.

Zo oefenen de sociale gesprekspartners in de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad dus – meestal op een structurele manier – heel wat invloed uit op het gebied van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting. Ze worden terzake geraadpleegd en spreken er zich regelmatig over uit. Bovendien vervullen ze op dat vlak een bewakings-, reflectie- en evaluatieopdracht. Ten slotte nemen ze deel aan de follow-up van de bevordering van de werkgelegenheid en van de nationale actieplannen van de lidstaten in het kader van de tenuitvoerlegging van de Europese sociale agenda enz.

Volgens de raden rechtvaardigt dit alles dat aan hun adviezen, in het raam van de raadpleging over het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling, een bijzondere aandacht wordt geschonken die in verhouding staat tot hun bevoegdheden en verantwoordelijkheden inzake sociale integratie: sinds 1948 hebben ze op dit vlak een onbetwistbare en onbetwiste ervaring opgebouwd en daarom moeten ze een bevoorrechte plaats krijgen in het politieke besluitvormingsproces.

ALGEMENE OPMERKINGEN

Volgens de raden wordt in het hoofdstuk van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 dat gewijd is aan de strijd tegen de armoede en voor sociale inclusie terecht gezegd dat die strijd een van topprioriteiten voor een duurzaam ontwikkelingsbeleid is. In dit verband wordt o.m. onderstreept dat de sociale en economische armoede waarin een groot aantal personen moeten leven gevolgen heeft voor het leefmilieu en dat er overigens een rechtstreeks verband bestaat tussen de armoede en de problematiek van de gezondheid en de toegang tot de gezondheidszorg.

Hoewel de raden het met deze visie eens zijn, stellen ze toch vast dat de armoedeproblematiek in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 niet volledig aan bod komt aangezien ze impliciet vooral wordt bekeken en beschreven aan de hand van de manier waarop ze in een stedelijk milieu tot uiting komt. Welnu, de armoede in de voorstedelijke en plattelandsgebieden is bijna even groot als in de grote steden en treft er trouwens ook andere bevolkingscategorieën. In de landelijke gebieden zijn het immers vooral bejaarden met een laag inkomen en een weinig of helemaal niet aangepaste woning die in armoede leven, terwijl in de steden daarentegen vooral jongeren die werkloos en/of van vreemde origine zijn, worden getroffen.

De raden vinden het zeer positief dat de armoede in de grote steden de nodige aandacht krijgt, maar wijzen er evenwel op dat daarmee het gevaar ontstaat dat de armen buiten de grote steden buiten het gezichtsveld vallen en vanuit het beleid lang niet de nodige aandacht krijgen. De raden achten het bijgevolg wenselijk dat in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 wordt aangestipt dat de armoede niet uitsluitend een zaak is van de grote steden. Zij dringen er eveneens op aan dat, zoals ze hieronder zullen toelichten, melding wordt gemaakt van het bestaan van minder zichtbare vormen van armoede en dat op die verschillende vormen van armoede toegespitste acties in het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 worden opgenomen.

In dezelfde context vestigen de raden de aandacht van de politieke beleidsmakers op een aantal processen die de armoede in de hand werken in een sociale beroepsgroep waarvan algemeen wordt aangenomen dat armoede en sociale uitsluiting er maar een randverschijnsel zijn, t.w. de groep van de zelfstandigen. In dit verband wijzen zij erop dat studies omtrent de armoede bij de landbouwers in het bijzonder en bij de zelfstandigen in het algemeen systematisch tot twee dienaangaande relevante conclusies leiden, nl. :

- 1) dat de inkomensverschillen tussen de zelfstandigen veel groter zijn dan tussen de werknemers. Dit betekent dat er ook bij de zelfstandigen een groep bestaat die zich in de lagere inkomenssegmenten bevindt.
- 2) Dat in de hele sociale wetgeving en m.n. die welke de regels voor OCMW-steun regelt, bezit nog altijd een toetssteen blijft om uit te maken of zelfstandigen voor sociale hulp in aanmerking komen, terwijl, in het licht van het socialezekerheidsstelsel van de zelfstandigen, eigendom voor hen vaak het enige middel is om op termijn het huidige lage bedrag van hun toekomstige pensioenen aan te vullen.

Bijgevolg vragen de raden met aandrang dat in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 duidelijk wordt gezegd dat er dringend een grondig debat moet komen over de middelen die de zelfstandigen kunnen worden geboden om in de beste omstandigheden aanspraak te kunnen maken op sociale hulp. Zij menen dat een aantal recente studies daarbij verhelderend kunnen zijn voor de beleidsmakers en zij suggereren dan ook dat in het toekomstige Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling een lijst van die studies wordt opgenomen.

ACTIE 1 : NATIONAAL ACTIEPLAN SOCIALE INSLUITING

In het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 wordt onder de bovenstaande actie 1 verwezen naar het Belgische Nationaal Actieplan Sociale Insluiting 2003-2005, dat in het kader van het Lissabon-proces werd opgemaakt en dat de armoede op een structurele manier wil voorkomen door iedereen gelijke toegang te geven tot tien grondrechten via een breed partnerschap met alle actoren.

§ 31107 – Participatie

In dit verband betreuren de raden dat de sociale gesprekspartners nauwelijks werden betrokken bij de opstelling van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008. Zij herinneren eraan dat de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad de bevoorrechte plaats zijn voor het bespreken van de thema's werkgelegenheid en armoedebestrijding.

De raden onderstrepen dat zij het des te meer betreuren niet te worden geraadpleegd, omdat de sociale partners, in het kader van vergaderingen die in de Nationale Arbeidsraad worden gehouden, door een vertegenwoordiger van de minister van Maatschappelijke integratie regelmatig op de hoogte worden gehouden van de voortgang van de werkzaamheden inzake sociale insluiting. Ze voegen eraan toe dat deze informatie meer bepaald betrekking heeft op de opstelling en follow-up van het Nationaal Actieplan Sociale Insluiting en bevestigen in die zin te willen verderwerken.

Wat de eigenlijke opstelling van het Nationaal Actieplan Sociale Insluiting betreft, herinneren de raden eraan dat een groep “acties” en een groep “indicatoren”, waarin de sociale partners vertegenwoordigd zijn, hiermee werden belast.

Het verheugt hun bovendien dat het tweede tweejaarlijkse verslag over bestaansonzekerheid, armoede, sociale uitsluiting en ongelijke toegang tot de rechten, dat in december 2003 werd gepubliceerd door het Steunpunt tot Bestrijding van Armoede, Bestaansonzekerheid en Sociale Uitsluiting van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding – krachtens de samenwerkingsovereenkomst van 5 mei 1998 tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten betreffende de bestending van het armoedebeleid – allicht binnenkort voor advies aan de Nationale Arbeidsraad en aan de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven zal worden voorgelegd.

§ 31108

De raden stellen vast dat in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 wordt voorgesteld het Steunpunt tot Bestrijding van Armoede, Bestaansonzekerheid en Sociale Uitsluiting te versterken en zelfstandig te maken ten einde het overleg met de armen zelf te verbeteren. De raden vragen zich af welke specifieke implicaties dit voorstel zal hebben. De raden zijn immers van mening dat ook andere instellingen dan het Steunpunt tot Bestrijding van Armoede, Bestaansonzekerheid en Sociale Uitsluiting, m.n. de sociaal-economische organisaties, die geregeld contact hebben met de werklozen – een bevolkingsgroep met een groot risico op armoede – rond deze problematiek kunnen werken.

§§ 31109 en 31110

Volgens het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 zal ook een breed maatschappelijk debat over de problematiek in kwestie worden georganiseerd en zullen er nieuwe Europese ontmoetingen van mensen die in armoede leven komen. De raden vragen dat de sociale gesprekspartners de gelegenheid krijgen hun standpunt dienaangaande naar voren te brengen.

§ 31115 – Gezin

§ 31116

In het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 lezen de raden dat de regering een Staten-Generaal zal organiseren om het beleid ten aanzien van het gezin te evalueren. Volgens de raden zou dit punt moeten worden geactualiseerd en zou, meer concreet, moeten worden vermeld dat de Staten-Generaal reeds aan het werk is, dat er al een timing werd vastgesteld en dat er in procedures voor de follow-up werd voorzien.

§ 31117

De raden stellen vast dat in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 (zie ook actie 7) wordt voorgesteld in de toekomst op federaal niveau te denken aan het stimuleren van de opvang van oudere zorgafhankelijke familieleden in het gezin door maatregelen op zowel fiscaal als sociaal vlak.

De raden spreken er hun tevredenheid over uit dat dit idee in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 is opgenomen. Ze wijzen er daarbij evenwel op dat voor financiering van dergelijke maatregelen moet worden gezocht. In dit verband stippen zij nog aan dat er op dit ogenblik voor het beter op elkaar afstemmen van gezin en arbeid in termen van zorgtaken al uitgebreide voorzieningen bestaan. Een harmonisatie van de verschillende vormen van zorgverlof of meer transparantie in de systemen is wenselijk. De raden wijzen erop dat die voorzieningen voor werknemers en ambtenaren zijn bedoeld en niet voor zelfstandigen. Ze achten het dan ook belangrijk dat ook in het stelsel van de zelfstandigen voorzieningen worden opgenomen die een betere combinatie gezin/arbeid nastreven, meer in het bijzonder, opvang van zwaar zieke familieleden en palliatieve zorg.

§ 31119 Justitie

§ 31120

In het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 staat onder dit punt dat de juridische bijstand zal worden uitgebreid. Volgens de raden zou hier moeten worden verwezen naar de rol die de vakbonden, de OCMW's, de ziekenfondsen en de kinderbijslagfondsen op dit vlak spelen. Zij stellen immers juridische informatie en bijstand ter beschikking van hun leden.

§ 31127 tot § 31138 Menswaardig inkomen

Ten eerste achten de raden het niet raadzaam de paragrafen §31127 tot §31138 onder de titel “Menswaardig inkomen” onder te brengen. Het betreft hier immers ook plannen, procedures enz.

Ten tweede doen de raden opmerken dat in het Belgisch Nationaal Actieplan Sociale Insluiting 2003-2005 (blz 4) het volgende staat : *“Zonder de overdrachten in de sociale zekerheid en sociale bijstand zou 40% van de Belgen onder de 60%-mediaandrempeel vallen. Dankzij de pensioenen wordt dit teruggebracht tot 25% en rekening houdend met andere sociale overdrachten tot 13%.”* Dit bewijst, volgens de raden, dat het Belgische socialezekerheidsstelsel doeltreffend is in de strijd tegen de armoede en de sociale uitsluiting.

Ten derde merken de raden op dat in het Belgisch Nationaal Actieplan Sociale Insluiting 2003-2005 (blz. 4) ook het volgende staat : *Bijna een derde (31%) van de bevolking die leeft in een huishouden waarvan de belangrijkste inkomensbron sociale uitkeringen zijn, heeft af te rekenen met armoederisico.”* De raden besluiten daaruit dat de aanpassing van de sociale uitkeringen aan het welvaartspeil en het maximum- en minimumpeil ervan essentiële factoren zijn in de strijd tegen de armoede en de sociale uitsluiting, enerzijds, en voor de naleving van het beginsel van zekerheid waarop ons socialezekerheidsstelsel berust, anderzijds. In dit verband verwijzen ze naar de verschillende onderzoeken die naar de problematiek werden verricht en naar de adviezen die in de beheerscomités van de sociale zekerheid werden uitgebracht.

Ten vierde merken de raden op dat in het Belgisch Nationaal Actieplan Sociaal Insluiting 2003-2005 (blz. 6) ook nog het volgende staat : *“In België is nagenoeg iedereen verzekerd voor gezondheidszorgen (dekkingsgraad van meer dan 99%) en er zijn bijzondere inspanningen gedaan om de terugbetaling te verbeteren voor kwetsbare groepen, o.a. via het stelsel van de verhoogde tegemoetkoming en de maximum gezondheidsfactuur. Toch moeten we vaststellen dat in 2001 10% van de bevolking leeft in huishoudens waar een of meer personen in de loop van het afgelopen jaar gezondheidszorgen heeft moeten uitstellen of schrappen om financiële redenen. Er zijn relatief grote verschillen naargelang het inkomen : het percentage loopt op tot 28% bij de bevolking met armoederisico, tegenover 3% bij de bevolking met een hoger inkomen. Werklozen (20%) en zieke en gehandicapte mensen (33%) zijn eveneens uitschieters.”*

Wat de toegang tot gezondheidszorg voor de armsten betreft, wijzen de raden op de rol die de sociale gesprekspartners hebben gespeeld in heel wat maatregelen die al werden genomen (bv. de maximumfactuur en het globaal medisch dossier). Ze stellen vast dat er, ondanks deze maatregelen, nog problemen blijven bestaan met de toegankelijkheid van de gezondheidszorg, vooral dan voor de minstbedeelden in onze maatschappij. De raden vinden dat moet worden nagegaan voor welke doelgroepen en op welk niveau er inspanningen moeten worden geleverd.

§ 31128

In verband met de passage van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 betreffende de toekenning van een financieel voordeel voor de lage inkomens achten de raden het raadzaam om de paragraaf in kwestie, waarin wordt verwezen naar de werkbonus, te actualiseren door er de beslissingen van de ministertop m.b.t. de werkbonus in te verwerken.

§ 31133

De raden stellen vast dat in deze paragraaf van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 wordt gezegd dat in 2003 een evaluatie van de nieuwe wet zal plaatsvinden en dat, uitgaande van die evaluatie, eventueel aanpassingen in de hervorming zullen worden aangebracht. Ze menen dat deze paragraaf zou moeten worden bijgewerkt door te vermelden dat deze evaluatie in 2003 niet heeft plaatsgevonden, maar in 2004 wel zal worden uitgevoerd.

§ 31138

De raden stellen vast dat in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 gezegd wordt dat in 2004 bij de fod Financiën een dienst voor Alimentatievorderingen zal worden opgericht. Ze achten het raadzaam in deze paragraaf te vermelden dat de (nog in wording zijnde) dienst voor Alimentatievorderingen vanaf 1 juni 2004 enkel bevoegd zal zijn voor de inning van de onbetaalde alimentatieuitkeringen en dat de OCMW's belast blijven met de toekenning van voorschotten op de alimentatieuitkeringen.

ACTIE 2 : BESCHERMING VAN DE CONSUMENT

Het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 wil hier, volgens de raden, terecht de levenskwaliteit van de mensen verhogen door de meest kwetsbare consumenten te behoeden voor overconsumptie en schuldoverlast, twee hoofdoorzaken van armoede.

§§ 31205 en 31206

De raden verheugen er zich over dat in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 uitdrukkelijk wordt gesteld dat de strijd tegen de schuldoverlast moet worden voortgezet en opgevoerd en betuigen dan ook hun steun aan dit initiatief.

§§ 31207 en 31208

De raden onderschrijven eveneens deze passages van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling waarin op preventief vlak informatieve, vormende en sensibiliserende campagnes rond de problematiek van de schuldoverlast en ook nieuwe regels rond reclame voor kredieten en banktarieven in uitzicht worden gesteld.

§ 31209

De raden stellen vast dat op curatief vlak in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 wordt voorgesteld de wet van 5 juli 1998 betreffende de collectieve schuldenregeling te evalueren om de mensen met een hopeloze financiële situatie een uitkomst te bieden en, aansluitend daarop, in 2004 de mogelijkheid van een persoonlijk faillissement te onderzoeken.

Wat de voorgestelde evaluatie van de wet van 5 juli 1998 betreffende de collectieve schuldenregeling betreft, zijn de raden van mening dat bij de evaluatie van de werking van de collectieve schuldenrekening niet enkel de overmatige consumptiekredieten (...) moeten worden bekeken. De raden wijzen er evenwel op dat op dit ogenblik van de wet van 5 juli 1998 betreffende de collectieve schuldenregeling niet of nauwelijks gebruik wordt gemaakt bij gebrek aan informatie en ook omdat die wet niet is afgestemd op de situatie van de zelfstandigen, maar eerder op de kredietverlening aan particulieren. Zij dringen er dan ook op aan dat de wet van 5 juli 1998 betreffende de collectieve schuldenregeling zo wordt aangepast dat ze spoedig ook bruikbaar wordt voor zelfstandigen die geen handel drijven.

ACTIE 3 : KWALITEITSVOLLE EN BETAALBARE WONINGEN

Algemene opmerking

Hier wijzen de raden er allereerst op dat slechte huisvesting (lang) niet alleen een probleem in de grote steden is, maar ook in welbepaalde buurten in een aantal steden. Ze onderstrepen eveneens dat de kwaliteit van de woningen in de plattelandsgebieden in zowel het noorden als het zuiden van het land heel wat slechter is dan in de steden.

§ 31302

De raden achten het positief dat in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 uitdrukkelijk wordt vermeld dat betaalbare kwaliteitsvolle huisvesting een centraal gegeven is in de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting. In alle regio's van ons land zijn de woonuitgaven immers veel sterker gestegen dan de algemene welvaart.

§ 31303

De raden wijzen op het belang van de vaststelling in deze passage dat het aanbod van sociale huurwoningen in België beduidend kleiner is dan in de meeste West-Europese landen en dat het aantal sociale huurwoningen daardoor duidelijk onvoldoende is. Volgens de raden is deze situatie een belangrijke oorzaak van de verbreiding van de armoede in het land.

§ 31304

De raden zijn van oordeel dat in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 eveneens terecht wordt gesteld dat de prijs-kwaliteitverhouding in het secundaire segment van de private huurmarkt, waarop veel mensen met een laag inkomen noodgedwongen aangewezen zijn, onevenwichtig is.

§ 31305 tot 31315

De raden onderschrijven de diagnose die in deze passages wordt gesteld en de voorgenomen acties.

§ 31316

In verband met deze paragraaf zijn de raden van oordeel dat de afstemming van de verhouding huurprijs-kwaliteit van de verhuurde woningen binnen het huidige institutionele kader zeer moeilijk is : de kwaliteitsbewaking behoort tot de bevoegdheid van de gewesten, terwijl de huurprijzen een federale bevoegdheid zijn. De regionale overheden kunnen niet of moeilijk ingrijpen in de huurprijzovorming om kwaliteitseisen voorop te stellen en omgekeerd. De raden zijn dan ook van mening dat de voorgestelde oplossingen in deze paragraaf van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling (...) niet ver genoeg gaan. Zij wijzen er op dat er dringend een fundamenteel debat moet komen over de manier waarop de bevoegdheden van de federale en van de regionale overheden naar elkaar toe kunnen worden gebracht. Volgens hen is het mogelijk om, via intensiever overleg, vormen van kwaliteitsbewaking en prijskoppeling te realiseren, zeker voor het onderste segment van de private huurmarkt.

ACTIE 4 : KWALITEITSVOLLE BANEN

§§ 31401 tot 31412

De raden zijn het eens met de voorstellen van de regering, maar aangaande de hervorming van de inkomensgarantie-uitkering voor de deeltijdwerkers verwijzen ze naar de besprekingen die terzake in het beheerscomité van de RVA zullen plaatsvinden over de technische kant van de in te voeren maatregelen.

Algemeen gesproken willen de raden er vooreerst aan herinneren dat ze meermaals de gelegenheid hebben gehad om te onderstrepen hoeveel belang ze hechten aan de bevordering van kwaliteitsvolle jobs en dat ze duidelijk hebben gewezen op de centrale plaats die deze problematiek inneemt in de Europese werkgelegenheidsstrategie en, meer in het algemeen, in de strategie van Lissabon.

In hun advies van 13 maart 2002 over de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad in Barcelona (doc. CRB 2002/240, advies nr. 1.393) waren de raden immers van oordeel dat *“de strategie van Lissabon op een dynamiek berust die met name door een enorme inspanning op het vlak van opleiding zoveel mogelijk wil profiteren van de mogelijkheden van de nieuwe kennis- en informatietechnologie, om zo de algemene kwaliteit van de Europese banen te verhogen.”*

Deze strategie moet volgens de raden leiden tot *“een betere concurrentiepositie van de Europese werknemers en een grotere productiviteitswinst om een sterke en stabiele groei en dus ook een grotere sociaal-economische samenhang binnen de Europese Unie te bewerkstelligen.”*

Zo blijkt volgens de raden *“de kwaliteitsdimensie van het Europees werkgelegenheidsbeleid dan ook essentieel te zijn en de hoeksteen te vormen van de strategie van Lissabon in haar geheel.”*

Het is dan ook erg logisch dat de raden de impuls die onder het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie werd gegeven aan de bevordering van kwaliteitsvolle banen hebben aangemoedigd:

- In hun bovenvermeld advies hebben de raden er zo op aangedrongen *“dat de regering in dit dossier een proactieve houding aanneemt en ervoor zorgt dat de Europese Raad van Barcelona de impuls voor een Europees beleid ter bevordering van de kwaliteit van de arbeid, wat één van de prioriteiten van het Belgische voorzitterschap was, doortrekt.”*
- In hetzelfde advies hebben ze gevraagd dat *“in Barcelona het signaal wordt gegeven dat de werkzaamheden met het oog op de vaststelling van een volledige set van indicatoren inzake de kwaliteit van de arbeid voortgezet moeten worden.”*

In zijn advies nr. 1369 van 19 september 2001 over de mededeling van de Commissie van de Europese Unie van 21 juni 2001 betreffende het werkgelegenheids- en sociaal beleid tot vaststelling van een kader voor het investeren in kwaliteit had de Nationale Arbeidsraad al zijn steun betuigd aan het beginsel dat er gemeenschappelijke beleidsdoelstellingen inzake kwaliteit van werk moeten worden bepaald en dat er een lijst van gemeenschappelijke indicatoren moet worden opgesteld om na te gaan in hoeverre deze beleidsdoelstellingen worden verwezenlijkt.

Hij heeft in dit advies ook een positieve bijdrage aan het debat kunnen leveren door op een aantal punten voorbehoud te maken en voorstellen te formuleren m.b.t. de voorgestelde lijst van indicatoren en door te pleiten voor een benadering waarbij beter rekening wordt gehouden met de belangen van de ondernemingen inzake concurrentievermogen, ter bevordering van de kwaliteit van werk en ter wille van de sociale vooruitgang.

De raad heeft in zijn advies tevens gewezen op het meerdimensionele karakter van het begrip kwaliteit van werk, waardoor een beroep zal moeten worden gedaan op diverse instrumenten in tal van actiegebieden van de Europese Unie.

Aangaande de bijdrage van de sociale partners tot de bevordering van kwaliteitsvolle banen in het kader van hun eigen bevoegdheden, geven de raden uiting aan de onderstaande beschouwingen.

De raden onderstrepen dat de Belgische sociale partners ten volle in staat zijn om, op interprofessioneel, sectorieel en/of ondernemingsniveau, overeenkomsten te sluiten waardoor het mogelijk wordt om, binnen het kader van een autonoom beleid, sommige materies te beheren die een nauw verband met de kwaliteit van werk kunnen vertonen. Het betreft hier meer bepaald de vraagstukken inzake de arbeidsorganisatie, de arbeidstijden, het op elkaar afstemmen van het gezins- en het beroepsleven of ook de opleiding.

In dit verband merken ze op dat de twee recentste interprofessionele akkoorden van 22 december 2000 en van 17 januari 2003 een aantal bepalingen terzake bevatten, waarvan de uitvoering in ruime mate aan de autonomie van de sectoren wordt overgelaten.

Ze verwijzen in dit verband naar het verzoek dat de Nationale Arbeidsraad, in zijn bijdrage aan het NAP Werkgelegenheid 2003, heeft geformuleerd, nl. dat er voor een betere follow-up van de sectoriële initiatieven wordt gezorgd, om correct te kunnen inschatten in hoeverre de werkgelegenheidsstrategie in de praktijk wordt verwezenlijkt, enerzijds, en om de inbreng van de sociale partners in deze strategie nauwkeurig te kunnen inschatten, anderzijds.

De raden merken ook op dat:

- er in de Nationale Arbeidsraad thans werkzaamheden aan de gang zijn om de toepassing, door de sectoren, van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 72 van 30 maart 1999 betreffende het beleid ter voorkoming van stress door het werk te evalueren. Er zal een brochure worden opgesteld om de toepassing van dit instrument in het veld te vergemakkelijken.
- de twee raden op dit moment werken aan een instrument voor de evaluatie van de vormingsinspanningen en dat de Nationale Arbeidsraad de aanbeveling nr. 16 betreffende de rapportering van de sectorale vormingsinspanningen heeft goedgekeurd.

Aangaande de bijdrage van de Belgische sociale partners tot de bevordering van de kwaliteit van werk in het kader van de beleidsmaatregelen die in samenwerking met de overheid worden genomen, geven de raden uiting aan de onderstaande beschouwingen.

De raden herinneren eraan dat de Belgische sociale partners nauw worden betrokken bij de vaststelling en tenuitvoerlegging van het overheidsbeleid in de materies die tot hun bevoegdheid behoren.

Wat meer bepaald de problematiek van de bevordering van de kwaliteit van werk betreft, brengen ze, ter illustratie, in herinnering dat de sociale partners een centrale rol hebben gespeeld in de totstandbrenging van het nieuwe systeem voor loopbaanonderbreking, dat wordt geregeld door de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 bis van 19 december 2001 tot vervanging van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 tot invoering van een stelsel, loopbaanvermindering en vermindering van arbeidsprestaties tot een halftijdse betrekking, gewijzigd door de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 ter van 10 juli 2002. In de Arbeidsraad wordt deze overeenkomst, waarvan sommige punten door de sectoren ten uitvoer worden gelegd, thans geëvalueerd.

Voorts onderstrepen de raden het belang van de laatste nationale werkgelegenheidsconferentie, die de sociale partners en de federale regering de mogelijkheid heeft gegeven om overeenkomsten te sluiten over een aantal nieuwe prioritaire actielijnen op het vlak van werkgelegenheid. Sommige punten van de conclusies van deze conferentie hebben betrekking op kwesties die nauw in verband staan met de verbetering van de kwaliteit van werk. De raden onthouden in dit verband de bepalingen inzake:

- het opdrijven van de vormingsinspanningen, waarin de sociale partners op interprofessioneel en vooral sectorieel niveau een volstrekt essentiële rol spelen;
- de verdere vermindering van de lasten op arbeid, meer bepaald van de geldende werkgeversbijdragen voor de lage lonen. De maatregel bestaat erin, enerzijds, dat de bijdragen voor de laagste lonen verder worden verlaagd en, anderzijds, dat de toekenningsdrempel wordt opgetrokken. Het gevolg hiervan is dus een verhoging van het nettoloon voor de laagste inkomens en een stijging van het aantal begunstigen.
- de aanpassing van de maatregel voor bepaalde jongerendoelgroepen, om te komen tot een versterking van de maatregel en tot een aanzienlijke administratieve vereenvoudiging voor zowel de werkgevers als de sociale secretariaten en de betrokken administraties.
- de ontwikkeling van nieuwe outplacementformules in geval van herstructureringen (financiële aanmoediging van alle betrokken partijen). Deze formules komen bovenop het systeem dat de sociale partners hebben ingevoerd in de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 82 van 10 juni 2002 betreffende het recht op outplacement voor werknemers van 45 jaar en ouder die worden ontslagen.
- de versterking van de inspectiediensten en het opvoeren van de strijd tegen sociale fraude.

ACTIE 5 : DE ONDERNEMERS EN DE AGRARISCHE WERELD

§ 31501

De raden zijn het ermee eens dat de zelfstandigen en de kmo's belangrijke werkgevers in België zijn en dat het dus van fundamenteel belang is de omstandigheden waarin de betrokken ondernemingen werken te verbeteren en de promotie van de zelfstandige onderneming te verzekeren.

§ 31502

De raden beamen eveneens de in deze passage gestelde diagnose volgens welke een groot deel van de zelfstandigen gehavend zijn op economisch vlak en een aantal van hen, in alle beroepscategorieën, onder de armoedegrens leven.

§ 31504

De raden onderschrijven eveneens wat in deze paragraaf wordt gezegd, nl. dat de landbouwsector bijzonder zwaar getroffen wordt door armoede. Zij wijzen er evenwel op dat, zo de statistieken deze situatie de laatste jaren eindelijk aan het licht hebben gebracht, die cijfers toch alleen maar vormen van armoede doen uitkomen die niet van recente datum zijn. Zij betreuren dan ook dat men nu pas enige belangstelling betoont voor en studies gaat wijden aan die fenomenen en met name het verband tussen armoede en gezondheid of het verband tussen armoede en huisvesting. Volgens de raden is door die vertraging kostbare tijd verloren gegaan en zijn efficiënte ingrepen van de beleidsmakers op dit gebied uitgebleven. Ze dringen er dan ook op aan dat deze zich onverwijld buigen over de laatste beschikbare analyses terzake, zoals het verslag "Revenus et pauvreté dans l'agriculture wallonne" van prof. Etienne VAN HECKE voor de Koning-Boudewijnstichting, de verkennende studie van PREVENTAGRI over de psychosociale risicofactoren in de Waalse landbouw of de studie "Agriculteurs et surendettement : comment en sortir ?" van de vzw "L'observatoire du crédit et de l'endettement". Uit de eerste van deze studies, die werd uitgevoerd door de Luikse universiteit, blijkt o.m. dat er bij één op de drie landbouwers een meer dan gemiddelde stress, een hoger risico op zelfmoord of zware depressie bestaat omdat ze schulden hebben, betalingsachterstand hebben opgelopen.

De raden achten het dan ook zeer positief dat de armoede onder de zelfstandigen in het algemeen en de land- en tuinbouwers in het bijzonder eindelijk uitdrukkelijk wordt vermeld in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008.

§ 31519

De raden stellen vast dat in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 voorgesteld wordt aan de zelfstandigen – die persoonlijke en financiële risico's nemen om met een eigen onderneming te beginnen – een adequate sociale bescherming te bieden omdat ze, bij tegenslag, op een waardige manier kunnen leven. Hierbij wijzen de raden erop dat de huidige faillissementsreglementering nog altijd heel grote problemen schept en dat de afhandeling van faillissementen h.i. nog al te vaak tot financiële drama's leidt. De raden – die vaststellen dat de collectieve schuldenregeling in de praktijk niet werkt – dringen er dan ook op aan dat in het voorontwerp van het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 als bijzonder actiepoint wordt voorgesteld de werking van de collectieve schuldenregeling, inzonderheid in het geval van de zelfstandigen, te evalueren.

**ADVIES OVER HET
VOORONTWERP VAN FEDERAAL PLAN INZAKE DUURZAME ONTWIKKELING 2004-2008
MET BETREKKING TOT HET THEMA VERGRIJZING**

I. ALGEMENE OPMERKINGEN

De raden zijn van oordeel dat de vergrijzing van de bevolking de samenleving op termijn voor belangrijke uitdagingen stelt en dat het derhalve een thema is dat zeker thuishoort in een federaal plan inzake duurzame ontwikkeling.

Zij wijzen erop dat de problematiek van de vergrijzing van de bevolking vanuit meerdere invalshoeken kan worden benaderd (impact op de pensioenen, de gezondheidszorg, het aanbod van zorgvoorzieningen, de activiteitsgraad en de kwaliteit van het werk van ouderen enz) en dat derhalve een meervoudige aanpak vereist is. Voor het aanreiken van de best mogelijke oplossingen is er evenwel een globaal en coherent beleid noodzakelijk, waarbij de verschillende bevoegde beleidsniveaus en actoren betrokken worden, teneinde de nodige maatregelen voor het opvangen van de vergrijzing op elkaar af te stemmen.

In dit kader vestigen de raden de aandacht op de belangrijke rol die de sociale partners vervullen in het bieden van antwoorden op de uitdagingen ten gevolge van de vergrijzing. Zij wijzen erop dat het aanpakken van de vergrijzing van de bevolking immers beslissingen impliceert in talrijke materies zoals de werkgelegenheid, de eindeloopbaanproblematiek, de combinatie arbeid en gezin en de pensioen-problematiek, die traditioneel tot hun bevoegdheid behoren. Zij herinneren eraan dat zij in hun werkzaamheden reeds heel wat aandacht hebben besteed aan de problematiek van de vergrijzing. Ter illustratie verwijzen zij naar de maatregelen die zij in de adviezen van de Nationale Arbeidsraad²⁴ hebben voorgesteld om oudere werknemers aan het werk te houden of naar de arbeidsmarkt te doen terugkeren o.a. door behoud van rechten, waarvan de meeste reeds in regelgevende teksten zijn omgezet.

De raden merken ook op dat voor een aantal van de materies die te maken hebben met de problematiek van de vergrijzing, zoals de combinatie arbeid en gezin, de sociale partners het best in staat zijn om evenwichtige oplossingen te vinden die rekening houden met de noden van de arbeidsmarkt, de belangen van de ondernemingen en de behoeften van de werknemers.

De raden dringen er dan ook op aan om aan de sociale partners voldoende ruimte te laten om de vraagstukken waarvoor zij bevoegd zijn zelf te kunnen regelen en om geraadpleegd te worden over de concrete maatregelen die de regering in het kader van de vergrijzing wenst te nemen. Op deze wijze kunnen zij effectief en op een nuttige wijze betrokken worden bij de uitwerking van het beleid in het kader van de vergrijzing van de bevolking.

²⁴ Cf. overzicht van deze adviezen in bijlage (doc. CCE 2003/869, CNT 82/D.03-35).

De raden stellen voorts vast dat het thema van de vergrijzing van de bevolking momenteel op verschillende fora besproken wordt, zowel op Europees als op Belgisch niveau.

Op federaal niveau kwam het thema o.a. aan bod tijdens de werkgelegenheidsconferentie, de Staten-generaal voor het gezin, de Studiecommissie voor de Vergrijzing, de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid en de Hoge Raad van Financiën. Zij drukken dienaangaande de wens uit, zoals reeds hoger vermeld, dat de activiteiten van deze fora, waarbij ook de sociale partners betrokken worden, op elkaar zouden worden afgestemd en gestroomlijnd tot een coherent geheel.

De raden constateren verder dat, tijdens de recente bijzondere ministerraad van 16 en 17 januari 2004 is Gem-bloers, de federale regering beslist heeft dat "om van de vergrijzing een maatschappelijk succes te maken, een beleid dient gevolgd te worden op vier sporen :

- het verder verminderen van de overheidsschuld en het opbouwen van het Zilverfonds;
- de verhoging van de activiteitsgraad, met name van 50-plussers, en de kwaliteit van het werk van 50-plussers;
- het aanpassen van de organisatie van de gezondheidszorg aan de behoeften van een ouder wordende bevolking;
- de ondersteuning van de wettelijke pensioenen en de democratisering van de aanvullende pensioenen."

Daartoe heeft de regering tegen de helft van 2004 aan een aantal instanties beleidsvoorbereidende studies gevraagd, om dan op basis van deze studies in de tweede helft van 2004 een meerjarenplan 2005-2007 uit te tekenen, waarin voor elk spoor aangegeven wordt wat er moet gebeuren, en dit in overleg met de sociale partners en het maatschappelijk middenveld.

Tegen deze achtergrond achten de raden het thans voorbarig om zich nu reeds ten gronde uit te spreken over de problematiek van de vergrijzing in het kader van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling.

Zij wijzen erop dat in de definitieve versie van het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 in elk geval rekening zal moeten worden gehouden met de resultaten van de besprekingen met de sociale partners die in het kader van het interprofessioneel akkoord in het najaar zullen plaatsvinden.

Ongeacht dit algemene voorbehoud wensen de raden dan toch reeds enkele opmerkingen te formuleren met betrekking tot de huidige tekst van het deel van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling voor 2004-2008 dat betrekking heeft op het opvangen van de vergrijzing van de bevolking.

II. OPMERKINGEN VAN DE RADEN BIJ HET GEDEELTE VAN HET VOORONTWERP VAN FEDERAAL PLAN INZAKE DUURZAME ONTWIKKELING 2004-2008 DAT HANDELT OVER HET OPVANGEN VAN DE VERGRIJZING VAN DE BEVOLKING

INLEIDING OP DE ACTIES (p.40 –42)

De raden vestigen er de aandacht op dat in de tekst van het voorontwerp te weinig aandacht besteed wordt aan de problematiek van de financiële houdbaarheid van de gevolgen van de vergrijzing van de bevolking.

Zij wijzen erop dat de kosten van de vergrijzing zich ook zullen voordoen in de gezondheidszorg, maar ze onderstrepen dat de uitgaven voor deze sector minder beheersbaar zijn.

Zij stellen vast dat in §32015 verwezen wordt naar de passage in het federaal regeerakkoord waarin bepaald wordt dat “om aan de nieuwe noden tegemoet te komen die onder meer door de toename van de vergrijzing, de nieuwe technieken en de gelijke toegang ontstaan, de regering de uitgaven voor de verplichte ziekteverzekering de komende vier jaar met 4,5 % per jaar in reële termen zal laten toenemen”.

Volgens de raden rijst hier de vraag of een dergelijke groeivoet van 4,5 %, die in elk geval hoger ligt dan het groeitempo dat de Studiecommissie voor de vergrijzing en de projecties van het Planbureau voor het ogenblik voorzien, in de toekomst financieel kan worden aangehouden, vooral omdat in de cijfers die daarover ter beschikking zijn enkel tot 2007 met deze groeivoet rekening gehouden wordt. Ze onderstrepen dat in het verleden blijkt dat de begrotingsnorm niet geëerbiedigd werd.

De raden zijn van oordeel dat in het kader van de duurzame ontwikkeling rekening moet worden gehouden met verschillende scenario's en hypothesen, die zoveel mogelijk bepaalde risico's inschatten, om de financiële weerslag van de vergrijzing op lange termijn te meten.

In dit kader wijzen de raden erop dat de uitgaven voor de zorg ruimer zijn dan de uitgaven voor de medische zorg. Er moet dus ook rekening worden gehouden met de uitgaven voor de niet-medische zorg, zoals de toenemende nood aan zorgvoorzieningen en de verdeling van de kosten over de verschillende bevoegdheidsniveaus. De niet-medische zorg is immers een gemeenschaps- en gewestmaterie en de bijkomende uitgaven hiervoor mogen derhalve niet ten laste komen van de sociale zekerheid.

Bij de stijging van die uitgaven voor de gezondheidszorg moet ook geëxpliciteerd worden wat het aandeel is van de demografische evolutie en wat het aandeel is van andere factoren, zoals de nieuwe medische technieken, het zorgaanbod en het verwachtingspatroon van de bevolking. Uit het jaarverslag 2003 van de Nationale Bank blijkt immers dat het aandeel van demografische aspecten maar een derde bedraagt van de totale groei van de overheidsuitgaven voor de gezondheidszorg tussen 2004 en 2030 (0,9 % voor de demografische aspecten t.o.v. 2,4 % tot 2,9 % voor de niet-demografische aspecten op een totale uitgavengroei van 3,3 % à 3,8 % naargelang de verschillende scenario's met betrekking tot de verhouding tussen de groei van de overheidsuitgaven voor gezondheidszorg en de groei van het BBP).

Wat de uitgaven voor de pensioenen betreft, zijn de raden van oordeel dat deze niet enkel in hun globaliteit mogen worden bekeken, maar dat er een opsplitsing nodig is volgens de verschillende pensioenstelsels (werknemers, ambtenaren, zelfstandigen, gewaarborgd minimumpensioen), gelet op de eigen kenmerken, dynamiek en geleverde inspanningen van ieder stelsel.

De raden vestigen er ook de aandacht op dat in de verdeling van de kosten van de vergrijzing de drie pijlers (wettelijke, aanvullende en individuele pijler) hun aandeel zullen hebben.

Kort samengevat zijn de raden van oordeel dat in het kader van de duurzame samenleving verfijndere studies nodig zijn, die voldoende stof kunnen opleveren om de juiste maatschappelijke keuzes te kunnen maken in de maatregelen die nodig zijn om de vergrijzing op termijn te kunnen opvangen.

ACTIE 6 : BLIJVEN WERKEN NA 55 JAAR

De raden merken allereerst op dat actie 6 van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 niet handelt over de uittreding (de wettelijke pensioenen) op zich, maar wel over het aan het werk houden of weer aan het werk zetten van personen van 45 jaar en ouder.

Ze achten het voorts opportuun om, zoals al werd gezegd, deze actie te actualiseren door te verwijzen naar wat de federale regering op de ministerraad in Gembloers (op 16 en 17 januari 2004) heeft beslist, m.n. :

- *“in de tweede helft van 2004 zal een breed maatschappelijk debat worden georganiseerd, waarop o.m. de eindeloopbaanproblematiek met de sociale partners zal worden besproken. Dit debat moet leiden tot concrete conclusies tegen het einde van 2004, zodat maatregelen kunnen worden genomen in het begin van 2005.”*
- *“in de tweede helft van 2004 zal in overleg met de sociale partners en met de het maatschappelijke middenveld op basis van grondig beleidsvoorbereidend werk²⁵ een meerjarenplan 2005-2007 worden uitgetekend waarin zal worden aangegeven wat concreet moet gebeuren voor vier sporen : de verhoging van de activiteitsgraad (m.n. van 50-plussers) en de verbetering van de kwaliteit van het werk voor 50-plussers; de ondersteuning van de wettelijke pensioenen en de democratisering van de aanvullende pensioenen; de aanpassing van de organisatie van de gezondheidszorg aan de behoeften van een ouder wordende bevolking; de verdere vermindering van de overheidsschuld en de opbouw van het Zilverfonds.”*

§ 32102 + § 32103

De raden zijn er zich ten volle van bewust dat de lichte stijging van de werkgelegenheidsgraad van de 50-plussers, die sedert 1995 in België wordt waargenomen, niet zal volstaan om de Europese doelstelling (de gemiddelde werkgelegenheidsgraad van de 55- tot 64-jarigen tegen 2010 verhogen tot 50%) te halen. Ze wijzen erop dat de werkgelegenheidsgraad van vrouwen (vooral van 45-plussers en van laaggeschoolden) in België nog zeer ver verwijderd is van de Europese doelstellingen. In 2002 bedroeg de werkgelegenheidsgraad van vrouwen 51,1% (tgv. 28,9% voor laaggeschoolde vrouwen).²⁶ Volgens de Europese strategie voor de werkgelegenheid moet dat percentage worden opgetrokken tot 57% in 2005 en tot 60% in 2010.

²⁵ Het gaat om het jaarverslag van eind april van de Studiecommissie voor de Vergrijzing, het juniverslag van de Hoge Raad van Financiën, een verslag van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid (dat eind juni 2004 verschijnt), waarin een onderzoek wordt gewijd aan, enerzijds, de geringe participatie van ouderen aan de arbeidsmarkt en het einde van de loopbaan en, anderzijds, de opvallende verschillen inzake werkgelegenheid tussen België en zijn Europese partners; een grondige evaluatie van de maatregelen die in het verleden werden getroffen om de activiteitsgraad van de ouderen te verhogen, zal tegen juni 2004 worden verricht door de fod Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg (eventueel in samenwerking met de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid of andere instanties); een studierapport dat de fod Sociale zekerheid uiterlijk juni 2004 zal indienen over de ontwikkeling van de behoeften inzake gezondheidszorg, de noodzakelijke aanpassingen van het aanbod teneinde rekening te houden met de nieuwe verwachtingen van de ouderen zelf, en over andere factoren die de vraag beïnvloeden, de draagkracht van de mantelzorg, de ontwikkeling van de totale en van de door de overheid gedekte kostprijs van de zorg en het private kostenrisico en de noodzakelijke ontwikkeling van het arbeidsaanbod en van de materiële infrastructuur in de zorgensector.

²⁶ Bron : Technisch verslag van het secretariaat van de CRB over de maximale beschikbare marges voor de loonkostenontwikkeling, p. 11 en 61 (doc. CRB 2003-1000 van december 2003).

§ 32104

Volgens de raden moet voor ogen worden gehouden dat het, om de Europese doelstelling te halen, van wezenlijk belang is dat het werkgelegenheidsbeleid zich de komende jaren toespitst op het aan het werk houden van de huidige generatie van werknemers van 45 tot 54 jaar.

§ 32105

De raden bevestigen dat een dergelijke actie zowel impliceert dat een preventief op leeftijd en loopbaan afgestemd personeelsbeleid wordt gevoerd als dat stimulerende maatregelen worden uitgedacht en versterkt om de werknemers die tot deze doelgroep behoren langer aan het werk te houden.

§ 32106

De raden brengen in herinnering dat het regeerakkoord van 7 juli 2003 nieuwe maatregelen aankondigt om de gemiddelde loopbaan te verlengen, t.w. herziening van het stelsel van de toegelaten arbeid; een actief herinschakelingsbeleid voor oudere werknemers; proefprojecten om uitloopbanen te stimuleren (waarin oudere werknemers hun ervaring en kennis kunnen overdragen aan jongeren met een inloopbaan).

Ze wijzen er voorts op dat de sociale partners en de verschillende autoriteiten op de nationale werkgelegenheidsconferentie van oktober 2003 zijn overeengekomen om (na de conferentie) een debat te openen over einde-loopbaanmaatregelen.

§ 32107

De raden constateren dat in deze paragraaf van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 een reeks maatregelen worden opgesomd om de tewerkstelling van ouderen te stimuleren, t.w. welzijn op het werk verbeteren; beroepsbekwaamheden erkennen, certificeren en valideren (in overleg met de gemeenschappen); aansporen tot beroepsomschakeling, vooral voor de zwaarste en lastigste taken; discriminerende maatregelen op basis van leeftijd tegengaan; niet langer eerst de oudste werknemers doen afvloeien bij herstructureringsoperaties. Wat deze laatste maatregel betreft, herinneren ze eraan dat op de nationale werkgelegenheidsconferentie van oktober 2003 werd besloten een systeem te testen om de herinschakeling van ontslagen werknemers aan te moedigen.

In dit verband merken de raden op dat ze in het interprofessioneel akkoord van 22 december 2000 voor de periode 2001-2002 duidelijk de wens hebben uitgedrukt om twee doelstellingen m.b.t. de oudere werknemers na te streven : primo, een verbetering van de werkgelegenheidsmogelijkheden voor oudere werknemers die aan de slag willen blijven en voor oudere werklozen die weer aan een baan willen geraken; secundo, het behoud van de bestaande brugpensioensystemen en van de eindloopbaanregelingen voor werknemers in moeilijkheden.

Ze herinneren voorts aan de maatregelen die ze in het IA 2001-2002 hebben voorgesteld om de werkgelegenheidsmogelijkheden voor oudere werknemers te verbeteren :

- stress op de werkvloer bestrijden;
- de arbeidsomstandigheden gedurende het hele leven verbeteren;
- de aanwerving van werklozen van 45 jaar en ouder (die al 6 maanden werkloos zijn) bevorderen via bijdrageverlagingen en activering van de werkloosheidsuitkeringen;
- meer vormingsinspanningen leveren voor oudere werklozen;
- meer eindeloopbaanmogelijkheden bieden inzake arbeidsduur;
- de bijdrageverlaging gebruiken voor de tewerkstelling van werknemers van 58 jaar en ouder;
- de in de NAR ter uitvoering van het IA 1999-2000 geformuleerde eindeloopbaanvoorstellen toepassen;
- erop toezien dat de arbeidsbemiddelingsdiensten 50-jarigen een baan blijven aanbieden wanneer ze werkloos zijn.

De raden merken op dat niet alleen interprofessionele, maar ook tal van sectoriële acties worden ondernomen, zoals de organisatie van begeleiding in het kader van outplacement en de opleiding van risicogroepen en langdurig werkzoekenden.

Ze zijn evenwel van oordeel dat deze reeks maatregelen wellicht ontoereikend is om de nagestreefde doelstelling te halen.

Aangezien op de ministerraad van Gembloers (januari 2004) werd besloten dat de fod Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (eventueel in samenwerking met de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid of andere instanties) tegen juni 2004 een grondige evaluatie zal maken van de maatregelen die al in het verleden werden genomen om de activiteitsgraad van de ouderen te verhogen, achten de raden het niet verstandig om in dit advies vooruit te lopen op de resultaten van die evaluatie.

§ 32108

In deze paragraaf van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 lezen de raden dat de federale regering, in het kader van de modernisering van het personeelsbeleid van de federale administratie, de concrete maatregelen die in § 32107 worden voorgesteld om de tewerkstelling van ouderen te stimuleren, zal versterken teneinde de “actieve vergrijzing” te bevorderen.

Ze zijn van oordeel dat in deze passage van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 terecht wordt onderstreept dat duidelijke afspraken met en tussen de sociale partners en de gewestelijke en gemeenschapsoverheden rond opleiding, arbeidsvoorwaarden en arbeidsorganisatie van wezenlijk belang zijn.

§ 32109

De raden zijn van mening dat in deze passage van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 terecht wordt opgemerkt dat een verhoging van de werkgelegenheidsgraad van de werknemers van 55 jaar en ouder en van de werkelijke pensioenleeftijd maar haalbaar is als de verschillende overheden en grote sociale groepen van ons land (lees de sociale partners) samenwerken en hun bijdrage leveren.

ACTIE 7 : FAMILIALE ZORG MOGELIJK MAKEN

De raden stellen vast dat volgens het voorontwerp van federaal plan het verbeteren van de combinatie tussen arbeid en gezin het moet mogelijk maken om tegemoet te komen aan de stijgende vraag naar zorgfuncties voor ouderen. In dit verband wordt er onder ander verwezen naar arbeidstijdregelingen zoals deeltijdarbeid, tijdskrediet, loopbaanonderbreking, thematische verloven zoals palliatief verlof, ouderschapsverlof.

De raden merken op dat zij zich voor het ogenblik over deze materie niet kunnen uitspreken, aangezien de verlofregelingen het voorwerp zullen uitmaken van de besprekingen die in het kader van het interprofessioneel akkoord in het najaar met de sociale partners zullen plaatsvinden, o.a. omtrent de wenselijkheid van de verloven, de prioriteiten die er moeten worden gelegd, de problemen inzake arbeidsorganisatie en de kostprijs.

Zij wijzen erop dat de kosten van dergelijke verlofregelingen niet mogen worden afgewenteld op de sociale zekerheid.

ACTIE 8 : BUURTDIENSTEN ONTWIKKELEN

In het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 wordt hier uitgegaan van een aantal beschouwingen, die als vaststellingen worden voorgesteld :

- senioren hebben specifieke behoeften – inzonderheid inzake zorgverlening – die met de tijd groter zullen worden door de vergrijzing van de bevolking ;
- in deze toenemende behoeften zal moeilijk kunnen worden voorzien door professionele diensten van de markt- en de non-profitsector of binnen de familiale kring;
- de senioren willen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen in hun vertrouwde omgeving;
- vele ouderen willen actief blijven en zich nog nuttig inzetten voor de gemeenschap.

Een en ander leidt ertoe dat in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 wordt gezegd dat de sociale economie zich in de nabije toekomst meer zal moeten richten op 65-plussers, wat zowel voor de vraag- als voor de aanbodzijde geldt.

Concreet betekent dit dat :

- bijkomende banen moeten worden geschapen binnen de buurt- en nabijheidsdiensten en binnen de sociale economie. Op de nationale werkgelegenheidsconferentie van oktober 2003 werd het extra aantal banen op resp. 25.000 en 12.000 vastgesteld.
- bij het scheppen van deze extra banen moet bijzondere aandacht gaan naar de specifieke behoeften van de senioren in de geest van het samenwerkingsakkoord betreffende de sociale economie tussen de staat, de gewesten en de Duitstalige gemeenschap.
- in overleg met alle betrokkenen moet worden gewerkt aan een specifiek statuut voor de gepensioneerden die, op vrijwillige basis, actief willen meewerken aan dienstverlening binnen de sociale economie.

Deze initiatieven worden opgedragen aan de programmatorische federale overheidsdienst Maatschappelijke integratie, Armoebestrijding en Sociale Economie.

In dit verband wijzen de raden er vooreerst op dat de sociale economie een sector is die grondig verandert, zo-
zeer zelfs dat de specialisten het hebben over een “nieuwe sociale economie”²⁷. Deze nieuwe derde sector, die
naast de op winst gerichte privé-sector en overheidssector staat, verkeert nog in staat van wording. Hij wil niet
in de plaats komen van het marktstelsel en beschouwt zich evenmin als een uitvloeisel van zijn cyclische ont-
wikkeling. Deze nieuwe sociale economie ontstaat, aldus de specialisten, als een bijkomend institutioneel be-
standdeel van ons economisch stelsel, dat zich onderscheidt van zowel de overheidssector als de privé-sector,
maar dat even structureel is als de beide andere. Hij is meer bepaald een component die zowel noodzakelijk is
voor een betere toewijzing van de middelen en de herverdeling van de inkomens, als nuttig voor de economische
stabilisatie in het kader van een evenwichtige en duurzame groei die eveneens oog heeft voor het ecosysteem.
In die zin beschouwen de raden de dynamiek van de sociale economie als een belangrijke bron van duurzame
ontwikkeling.

Onder verwijzing naar het advies dat de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven op 7 december 1990 heeft uitge-
bracht over “de ondernemingen van de sociale economie en de verwezenlijking van de Europese markt zonder
grenzen”²⁸ herinneren de raden er hier aan dat de sociale economie in België traditioneel wordt gedefinieerd als
de sector die bestaat uit economische activiteiten - in de ruimste betekenis²⁹ - uitgeoefend door vennootschap-
pen, hoofdzakelijk coöperaties, onderlinge fondsen en verenigingen met de volgende principes als ethiek :

- gerichtheid op dienstverlening aan de leden of de gemeenschap i.p.v. op winst;
- autonoom beheer;
- democratisch besluitvormingsproces;
- de personen en het werk hebben voorrang op het kapitaal bij de verdeling van de inkomsten.

In het licht van deze criteria wijzen de raden erop dat de in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame
Ontwikkeling 2004-2008 gebruikte terminologie m.b.t. de buurtdiensten misschien te eng is. Zo wordt in para-
graaf 32301 de sociale economie gelijkgesteld met de buurt- en nabijheidsdiensten, die maar een onderdeel
van de sociale economie uitmaken. De term sociale economie zelf sluit in beginsel de overheidssector uit, die
nochtans, naast de privé-ondernemingen, van de markt- en de non-profitsector), een goed deel van de buurt-
en nabijheidsdiensten levert. Voor de ontwikkeling van de buurtdiensten achten de raden het belangrijk dat
rekening wordt gehouden met alle partijen die tot die ontwikkeling kunnen bijdragen.

²⁷ Jacques DEFOURNY en José L. MONZON CAMPOS « Economie sociale – Entre économie capitaliste et économie publique », éditions
De Boeck Université, 1992 en Jacques DEFOURNY, Patrick DEVELTERE en Bénédicte FONTENEAU, « L'économie sociale au Nord et au
Sud », éditions De Boeck Université, 1999.

²⁸ Doc. CRB 1990/947

²⁹ Besteding van beperkte middelen voor de voldoening van behoeften of productie, distributie en verbruik van goederen en diensten.

De gezamenlijke buurtdiensten dragen onbetwistbaar bij tot de verbetering van de psychische en materiële situatie van vele honderden mensen en gezinnen die in moeilijkheden verkeren, zonder dat ze die brandmerken. Daarom dienen de buurtdiensten, volgens de raden, de nodige aandacht te krijgen in het raam van een strategie van duurzame ontwikkeling, maar ter wille van de coherentie en de administratieve vereenvoudiging vragen ze de betrokken autoriteiten toch in de eerste plaats, alvorens aan nieuwe systemen te denken, een grondige evaluatie te maken van de experimenten uit het verleden en daar de nodige lessen uit te trekken en dringen ze er bovendien op aan dat de sociale gesprekspartners nauw worden betrokken bij deze onontbeerlijke voorafgaande evaluatie en bij de invoering van nieuwe regelingen.

De raden betreuren overigens dat de concrete acties die ter bevordering van de buurtdiensten worden geschetst zeer vaag blijven : het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 geeft geen duidelijk beeld van de nagestreefde doelstellingen, van de methoden die zullen worden gebruikt om ze te bereiken en van de mogelijke gevolgen van de maatregelen. Welke diensten wil men juist in het leven roepen om te voorzien in de specifieke zorgnoden van de ouderen, naast die welke, zoals in paragraaf 32310 wordt gezegd, worden opgevangen door de professionele dienstverlening en die waarvoor wordt gezorgd door opvang binnen familiale kring ? Voorts nemen de raden er akte van dat op de Nationale Werkgelegenheidsconferentie van oktober 2003 25.000 bijkomende banen binnen de buurt- en nabijheidsdiensten dankzij dienstencheques in uitzicht worden gesteld, maar ze vragen zich toch af met welke concrete maatregel(en) men 12.000 extra jobs denkt te scheppen binnen de sociale economie. Hoe wil de programmatorische federale overheidsdienst Maatschappelijke integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie, zoals in paragraaf 32308 wordt gezegd, buurt- en nabijheidsdiensten uitbouwen die beantwoorden aan de behoeften van de ouderen ? Is dat enkel door een vereenvoudiging en een versoepeling van het systeem van dienstencheques, zoals paragraaf 32305 laat vermoeden ?

De raden zijn hoe dan ook van mening dat de bevordering van de buurtdiensten in het kader van actie 8 van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008, afgaande op de opgedane ervaring aan een aantal voorwaarden moet voldoen.

Er moet in het bijzonder worden voor gezorgd dat :

- bij de aanwerving van personeel stabiele en zekere loopbanen worden gewaarborgd; de lopende experimenten die overtuigend zijn gebleken, dienen via structurele oplossingen inzake kwaliteit en duurzaamheid van de banen dringend te worden bestendigd;
- de bevordering en de consequente ontwikkeling van het vrijwilligerswerk niet ten koste van de verstrekte diensten en de werkgelegenheid gaat;
- als aan de gepensioneerden, zoals in paragraaf 32303 wordt voorgesteld, een grotere rol als dienstverleners wordt toebedeeld, alle betrokkenen op gelijke voet worden behandeld, wat betekent dat gepensioneerden en werknemers hetzelfde statuut moeten krijgen. M.a.w. de raden zijn gekant tegen een bijzonder statuut van de als vrijwilligers werkende gepensioneerden.

ACTIE 10 : MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN EN ETHISCH BELEGGEN

In het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 wordt in hoofdzaak gezegd dat het begrip maatschappelijk verantwoord ondernemen zowel de traditionele financieel-economische waarden als een aanhoudende aandacht voor de sociale en milieuaspecten inhoudt. Volgens het FPDO dient deze houding te worden ontwikkeld met het oog op duurzame ontwikkeling.

Daartoe worden verscheidene acties in uitzicht gesteld :

- de verschillende op dit gebied in België genomen initiatieven coördineren via interdepartementaal overleg en betrokkenheid van de verschillende partners teneinde tot een coherenter beleid inzake maatschappelijke verantwoordelijkheid van de economische subjecten te komen;
- de investeringen van de fondsen die werden opgericht in het kader van de extralegale aanvullende pensioenregelingen meer richten op beleggingen die de economie een draagvlak voor duurzame ontwikkeling bieden en zo maatschappelijk verantwoord ondernemen steunen.

Om deze doelstellingen te bereiken wordt in het FPDO de oprichting van een werkgroep ad hoc in uitzicht gesteld. Die werkgroep zal, volgens het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008, overleg plegen met de sociale gesprekspartners, de academische kringen en de ngo's. De opdracht van de werkgroep zou erin bestaan : ten eerste, de juistheid van de door de bedrijven verstrekte sociale, ethische en milieu-informatie bevestigen; ten tweede, een aantal bestaande voorstellen ter bevordering van ethische en solidaire investeringen in een concrete vorm gieten; ten derde, de wettelijk opgelegde transparantieplichting van pensioenfondsen opvolgen.

Wat dit laatste punt betreft, t.w. de opvolging van de wettelijk opgelegde transparantieplichting van pensioenfondsen, kanten de raden zich tegen het voornemen dat in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 wordt uitgedrukt om een werkgroep ad hoc met deze taak te belasten. De wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid (art. 49) legt deze opdracht duidelijk bij de Controle-dienst voor de Verzekeringen. Het is volgens de raden volstrekt nutteloos tweemaal eenzelfde controle voor te schrijven.

Meer in het algemeen wijzen de raden erop dat, speciaal uit het oogpunt van de duurzame ontwikkeling, de thematiek van het maatschappelijk verantwoord ondernemen en het ethisch beleggen, een veelomvattende en ingewikkelde materie, de problematiek van de vergrijzing zeer ver overstijgt. In actie 10 van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 wordt trouwens niet expliciet een verband met deze problematiek gelegd.

Wat de thematiek van het maatschappelijk verantwoord ondernemen betreft, willen de raden overigens een aantal beginselen in herinnering brengen die ze vroeger hebben uiteengezet in hun adviezen die helemaal of ten dele aan het thema maatschappelijk verantwoord ondernemen waren gewijd³⁰.

Het betreft o.m. :

- het belang van het vrijwillig karakter van de sociale verantwoordelijkheid van de bedrijven;
- het belang van de toepassing terzake van internationale instrumenten zoals de verklaring van de grondrechten, de harde kern van de IAO-normen, de tripartiete beginselverklaring van de IAO over de multinationale ondernemingen en het sociaal beleid, de richtsnoeren van de Oeso ten gerieve van multinationale ondernemingen;
- de stuwende rol van de sociale gesprekspartners bij de ontwikkeling van praktijken die rekening houden met de bezorgdheid van de werknemers op sociaal gebied en voor het milieu;
- de suppletoire aard van de sociale verantwoordelijkheid van de ondernemingen m.b.t. de reglementering en de wetgeving inzake sociale rechten of milieunormen;
- het belang die de sociale dialoog binnen de ondernemingen en de sectoren kan vervullen ter bevordering van sociaal verantwoorde praktijken in de ondernemingen en duurzame ontwikkeling in het algemeen...

Voorts wijzen de raden erop dat het begrip sociale verantwoordelijkheid nu al sterk aanwezig is in de praktijken van de ondernemingen in België en dat een aantal belangrijke wetsbepalingen een regeling bevatten voor ethische en sociaal verantwoorde gedragingen. Het betreft o.m. de wet van 13 maart 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid, waarnaar in paragraaf 32502 van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 trouwens terecht wordt verwezen.

Het begrip ethisch beleggen, anderzijds, is volgens de raden zeker op zijn plaats in het kader van de duurzame ontwikkeling. De raden stellen in dit verband vast dat sommige financiële instellingen, die daarmee de praktijken die bepaalde baanbrekende militante verenigingen vooraf hadden uitgetest sinds enkele jaren op professionele wijze toepassen, in dit segment actief zijn : deze instellingen stellen hun klanten spaar- of beleggingsproducten voor waarmee ze met een correcte prijs/kwaliteitsverhouding kapitaal weten aan te trekken voor initiatieven of ondernemingen die als ethisch correct worden voorgesteld.

³⁰ O.m. het advies van 27 november 2001 over het Groenboek van de Europese Commissie over de sociale verantwoordelijkheid van de bedrijven (doc. CRB 2001/852, advies NAR nr. 1376) en advies van 13 november 2003 over het Plan ter uitvoering van de wereldtop van Johannesburg inzake duurzame ontwikkeling (doc. CRB 2003/885, advies NAR nr. 1447).

De raden zijn van mening dat die initiatieven zeker aandacht dienen te krijgen in een context van duurzame ontwikkeling, maar ze wijzen er toch op dat, als gezegd wordt dat die beleggingen ethisch verantwoord zijn, daarmee uiteenlopende situaties worden bedoeld. Het kan gaan om financiering van projecten van de sociale economie, zoals de herinschakeling van werkzoekenden. Het kan ook gaan om steun aan firma's die zich bezighouden met geneesmiddelenonderzoek. Ook kan als stelregel gelden dat alleen kapitaal wordt verstrekt aan bedrijven die de sociale en milieunormen naleven... M.a.w. de eisen die worden gesteld kunnen op verschillende niveaus liggen en de criteria die worden gehanteerd kunnen zowel positief als negatief zijn. Voorts kunnen de ethische beleggingen maar een klein segment zijn van beleggingsportefeuilles die van hun kant nauwelijks enige waarborg terzake bieden.

Als het werkelijk de bedoeling is de ethische beleggingen te bevorderen, moet dat begrip volgens de raden in het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 duidelijker worden omschreven. De raden zijn overigens in dezelfde optiek van mening dat moet worden gelet op de betrouwbaarheid van de waarborgen die worden geboden aan de investeerder die aldus omschreven ethische beleggingen wil doen. Weliswaar wordt de "zedelijkheid" van de geïnvesteerde bedragen en van de gefinancierde bedrijven normaliter gecontroleerd. Wetsbepalingen zoals die van de wet van 13 maart 2003 leggen m.n. de pensioenfondsen de verplichting op om informatie te verstrekken over het belang dat in hun investeringsstrategieën wordt gehecht aan de sociale, ethische en milieuaspecten. De raden wijzen er evenwel op dat de betrouwbaarheid van deze controles en inlichtingen vaak afhangt van de participatiemechanismen en van de aard van de toeleveringscircuits van de betrokken ondernemingen.

In dit verband nemen de raden er akte van dat de partijen van de sociale economie die aan ethisch en solidair beleggen doen, wensen dat de overheid bijkomende initiatieven neemt om de financiering van de sociale economie effectief te waarborgen en om de ethische en solidaire beleggingen te bevorderen. De raden onderschrijven deze wens, maar vragen zich toch af hoever de staat zal gaan om bepaalde vormen van positieve discriminatie te regelen ten voordele van een economische sector die marginaal blijft uit het oogpunt van het bijeengebrachte kapitaal, zowel als uit dat van het aantal spaarders en investeerders.

Wat volgens de raden, om het probleem van de vergrijzing op te vangen in een optiek van duurzame ontwikkeling, werkelijk van belang is, is dan ook dat ervoor wordt gezorgd dat het stelsel van aanvullende pensioenen zo werkt dat de gepensioneerden blijvend een toereikend extra inkomen wordt gegarandeerd. Dat betekent dat de pensioenfondsen hun beleggingen moeten diversifiëren om de spaarders geen te hoge risico's te doen lopen – aan als ethisch bestempelde beleggingen kunnen in sommige gevallen eveneens te grote risico's verbonden zijn – en om de transparantie en dus ook de geloofwaardigheid ervan werkelijk te garanderen.

De raden zijn overigens gekant tegen een verplichting voor de pensioenfondsen om te investeren in als ethisch beschouwde beleggingen, zoals in de paragrafen 32503 en 32511 van het voorontwerp van Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 wordt gesuggereerd; zij kanten zich eveneens, zoals hierboven werd aangestipt, tegen de oprichting van een werkgroep ad hoc die de wettelijk voorgeschreven transparantieplichting van pensioenfondsen zou opvolgen, zoals wordt uiteengezet in de paragrafen 32509 tot 32511, aangezien deze opdracht al wordt vervuld door de Controledienst voor de Verzekeringen.

Ten slotte wensen de raden nog te onderstrepen dat, afgezien van het probleem van de vergrijzing, een strategie van duurzame ontwikkeling ook aandacht onderstelt voor de manier waarop de spaarders van alle leeftijden hun spaargeld zoveel mogelijk doen renderen. Doordat voortdurend een zo hoog mogelijke return wordt gezocht, neemt de volatiliteit van het kapitaal immers toe, waardoor de bedrijven schokken moeten verwerken die hoogst schadelijk zijn voor hun economische en financiële stabiliteit en ook voor de werkgelegenheid. M.a.w., ethisch beleggen betekent volgens de raden niet alleen dat wordt getracht in de mate van het mogelijke niet te investeren in activiteiten die weinig oog hebben voor de werknemers of voor het milieu, maar dat de ondernemingen ook kunnen rekenen op voldoende trouwe aandeelhouders om de productie van goederen en diensten zo goed mogelijk te kunnen stimuleren. Te grote kapitaalbewegingen verzwakken het productieweefsel en zetten de managers er bovendien toe aan hun boekhoudkundige resultaten te verfraaien op een manier die niet altijd de economische werkelijkheid afspiegelt, zoals is gebleken uit enkele recente financiële schandalen.

BIJLAGE (Advies nr. 1461)

CRB 2004-470 DEF
CCR 10

- brugpensioen;
- eindeloopbaan - arbeidstijdverkorting;
- aanvullende pensioenregelingen;
- (her)inschakeling op de arbeidsmarkt - verlenging van het beroepsleven - toegestane arbeid van gepensioneerden;
- pensioenleeftijd.

Thema : Vergrijzing : brugpensioen

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 17 van 19 december 1974 tot invoering van een regeling van aanvullende vergoeding ten gunste van sommige bejaarde werknemers indien zij worden ontslagen.</p> <p>Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 83 van 3 juni 2003 tot instelling en vaststelling, voor 2003 en 2004, van de procedure van tenuitvoerlegging van de voorwaarden voor de toekenning van een regeling van aanvullende vergoeding voor sommige oudere werknemers die worden ontslagen en die tewerkgesteld zijn in een bedrijfstak die niet onder een opgericht paritair comité ressorteert of wanneer het opgericht paritair comité niet werkt.</p> <p>Advies nr. 674 en rapport nr. 8 van 22 december 1980 over het probleem van de hervorming van de wettelijke en CAO-regeling inzake het brugpensioen.</p> <p>Advies nr. 686 van 26 maart 1981 - Brugpensioen - Referteperiode die in aanmerking moet worden genomen bij de berekening van de aanvullende vergoeding.</p>	<p>Deze regeling geldt voor de werknemers van 60 jaar en ouder die worden ontslagen, behalve wegens dringende redenen.</p> <p>Het rapport omschrijft het gehele brugpensioenvraagstuk.</p> <p>De minister van Tewerkstelling en Arbeid heeft de Raad gevraagd of er geen harmonisering of versmelting mogelijk was van het wettelijk stelsel en van het stelsel ingevoerd door de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 17.</p> <p>In zijn advies achtte de Raad het ogenblik nog niet gekomen voor een fusie van de stelsels van brugpensioen. Wel heeft hij voorstellen gedaan om de bestaande verschillen tussen de stelsels weg te werken.</p>	<p>Programmawet van 2 juli 1981 (BS 8.7.1981). Artikel 13 van deze wet brengt in de wetgeving bepaalde wijzigingen aan in de zin van een harmonisatie tussen het wettelijk brugpensioen en het CAO-brugpensioen zoals de Raad had voorgesteld.</p> <p>Daarentegen wijzigt datzelfde artikel 13 het wettelijk brugpensioenstelsel omdat het afwijkt van de harmonisatie van de referteperiode die door de Raad in het vooruitzicht werd gesteld (12 maanden in plaats van 1).</p> <p>Programmawet 1981 van 2 juli 1981 - Artikel 13 (BS 8.7.1981).</p>

Thema : Vergrijzing : brugpensioen

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Aanbeveling nr. 6 van 3 maart 1987 betreffende de toepassing op de grensarbeiders van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 17 van 19 december 1974 tot invoering van een regeling van aanvullende vergoeding ten gunste van sommige bejaarde werknemers indien zij worden ontslagen.</p> <p>Advies nr. 859 van 3 maart 1987 betreffende het conventioneel brugpensioen na gedeeltelijke loopbaanonderbreking :</p> <ul style="list-style-type: none"> - toepassing van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 17 dd. 19 december 1974 : vaststelling en betaling van de aanvullende vergoeding; - draagwijdte van de vervangingsverbintenis van de werkgever. 	<p>In deze aanbeveling bevelen de organisaties die lid zijn van de Raad aan om aan die werknemers de aanvullende vergoeding toe te kennen. Die aanvullende vergoeding zou berekend moeten worden alsof die werknemers op grond van de Belgische wetgeving werkloosheidsuitkeringen zouden genieten.</p> <p>In zijn advies heeft de Raad in de eerste plaats een onderzoek gewijd aan het probleem van de toepassing van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 17 op de werknemers die na een gedeeltelijke onderbreking van de beroepsloopbaan naar het conventioneel brugpensioen overstappen.</p> <p>De raad is eenparig van oordeel dat het bedrag van de aanvullende vergoeding in geval van brugpensioen moet worden vastgesteld op grond van het arbeidsregime waarin de werknemer was tewerkgesteld vóór hij zijn arbeidsprestaties verminderde en dat die aanvullende vergoeding voor de ene helft door de werkgever en voor de andere helft door de Rijksbegroting moet worden gedragen.</p> <p>De Raad heeft zich vervolgens ook uitgesproken over de draagwijdte van de vervangingsverbintenis van de werkgever wanneer de werknemer van een gedeeltelijke loopbaanonderbreking naar brugpensioen overgaat.</p> <p>Aangezien zowel het systeem van de loopbaanonderbreking als dat van het brugpensioen in een dergelijke vervanging voorzien, wijst de Raad erop dat bij overgang van de ene regeling naar de andere een cumulatie van vervangingen vermeden moet worden. Met het oog daarop heeft de Raad in zijn advies bijzondere modaliteiten voorgesteld.</p>	<p>Op 7 oktober 2003 heeft de Raad de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 17 vicies sexies gesloten die voor de grensarbeiders en de migrantenwerknemers die in België tewerkgesteld zijn geweest en hun hoofdverblijfplaats hebben in een land van de Europese Economische Ruimte, voorziet in een recht op de aanvullende brugpensioenvergoeding ten laste van hun laatste werkgever voorzover zij werkloosheidsuitkeringen genieten krachtens de wetgeving van hun woonland.</p>

Thema : Vergrijzing : brugpensioen

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 913 van 21 maart 1989 betreffende een voorstel tot aanpassing van sommige wettelijke en reglementaire teksten die verwijzen naar de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 17 die op 19 december 1974 werd gesloten in de Nationale Arbeidsraad tot invoering van een regeling van aanvullende vergoeding ten gunste van sommige bejaarde werknemers indien zij worden ontslagen.</p> <p>Advies nr. 936 van 19 december 1989 betreffende de criteria waarmee rekening moet worden gehouden bij de uitvoering van de artikelen 6 en 8 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 17 - Evaluatie van de loonstatistieken.</p> <p>Advies nr. 980 van 18 december 1990 betreffende het koninklijk besluit nr. 33 van 30 maart 1982 betreffende een inhouding op invaliditeitsuitkeringen en brugpensioenen - Aanpassing van de drempelbedragen. Zie ook :</p> <p>adviezen nr. 1.016 van 17 december 1991, nr. 1.044 van 22 december 1992, nr. 1.082 van 21 december 1993, nr. 1.212 van 17 december 1997, nr. 1.256 van 15 december 1998, nr. 1.296 van 20 december 1999, nr. 1.330 van 19 december 2000 en nr. 1.383 van 19 december 2001.</p> <p>Advies nr. 981 van 18 december 1990 betreffende de criteria waarmee rekening moet worden gehouden bij de uitvoering van de artikelen 6 en 8 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 17 en van artikel 9, § 2 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 46 - Loonstatistieken.</p>	<p>In dit advies wordt voorgesteld een aantal wettelijke en reglementaire bepalingen, waarin naar de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 17 wordt verwezen, aan te vullen met een verwijzing naar de op 21 maart 1989 in de Nationale Arbeidsraad gesloten collectieve arbeidsovereenkomst nr. 44 die voorziet in een tijdelijke verlaging van de leeftijd vanaf welke sommige werknemers kunnen toetreden tot brugpensioen.</p> <p>In dit advies heeft de Raad het voornemen gevat een grondiger onderzoek te wijden aan het probleem inzake de gegevens waarover hij in de toekomst wenst te kunnen beschikken.</p> <p>In dit advies formuleert de Raad beschouwingen betreffende de loongegevens in de door het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid opgestelde statistiek van indexcijfers van de regelingslonen en betreffende de gegevens waarmee volgens de Raad rekening moet worden gehouden in deze statistieken.</p>	<p>Programmawet van 6 juli 1987- artikelen 34 en volgende (BS 8.7.1989).</p>

Thema : Vergrijzing : brugpensioen

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 1.307 van 4 augustus 2000 betreffende de modernisering van het statistisch apparaat van het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid - Loonstatistieken, indexcijfer van de regelingslonen en advies nr. 1.383 van 19 december 2001 over hetzelfde onderwerp.</p> <p>Advies nr. 1.119 van 7 februari 1995 betreffende het probleem van de opzeggingstermijn die ten einde loopt na het verstrijken van de overeenkomst brugpensioen.</p> <p>Advies nr. 1.211 van 17 december 1997 betreffende CAO nr. 17 - Arrest van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen van 17 februari 1993 (Gelijke beloning voor mannen en vrouwen).</p>	<p>Deze adviezen geven gevolg aan de vorige vermelde adviezen. De Raad herinnert eraan dat voor de jaarlijkse aanpassing van de bovengrens en van de bedragen van de vergoeding vastgesteld in de collectieve arbeidsovereenkomsten nr. 17 en nr. 46, rekening wordt gehouden met de ontwikkeling van de indexcijfers van de regelingslonen vastgesteld door het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid. De Raad vraagt dat rekening zou worden gehouden met ondernemingsovereenkomsten en met verschillende bij CAO vastgestelde loon-elementen.</p> <p>In het raam van de uitvoering van het centraal akkoord van 7 december 1994 waarin wordt voorgesteld voor de jaren 1995-1996 de paritaire comités de gelegenheid te bieden om bij collectieve arbeidsovereenkomst de leeftijd van het CAO-brugpensioen op 55 jaar te brengen, is het voor de Raad vanzelfsprekend dat de regels die van toepassing zijn inzake de opzeggingstermijn krachtens het koninklijk besluit van 7 december 1992 betreffende de toekenning van werkloosheidsuitkeringen in geval van conventioneel brugpensioen, ook voor dit geval gelden.</p> <p>Advies uitgebracht naar aanleiding van het sluiten, op dezelfde datum, van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 17 vices die, op verzoek van de Regering, een aanpassing beoogt van het instrument dat de basis vormt van het conventioneel brugpensioenstelsel zodat tegemoet wordt gekomen aan het principe van de gelijke bezoldiging van mannen en vrouwen op het stuk van de toekenningsvoorwaarden van de aanvullende vergoeding ten laste van de werkgever.</p>	

Thema : Vergrijzing : brugpensioen

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 1.391 van 20 februari 2002 betreffende een ontwerp van advies en van collectieve arbeidsovereenkomst : behoud van het recht van sommige oudere werknemers op de aanvullende brugpensioenvergoeding als bepaald in de collectieve arbeidsovereenkomst van 19 december 1974, wanneer zij opnieuw bezoldigde arbeid verrichten.</p>	<p>De Raad vermeldt in het advies in welke omstandigheden deze demarche tot stand is gekomen en bevestigt andermaal zijn overtuiging dat de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 17 van 19 december 1974 tot invoering van een regeling van aanvullende vergoeding ten gunste van sommige bejaarde werknemers indien zij worden ontslagen, niet als discriminatoir kan worden beschouwd.</p> <p>Zie samenvatting in de rubriek (her)inschakeling op de arbeidsmarkt.</p>	

Thema : Vergrijzing : eindeloopbaan - arbeidstijdvermindering

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 55 van 13 juli 1993 tot instelling van een regeling van aanvullende vergoeding voor sommige oudere werknemers, in geval van halvering van de arbeidsprestaties.</p> <p>Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 bis van 19 december 2001 tot vervanging van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 van 14 februari 2001 tot invoering van een stelsel van tijdskrediet, loopbaanvermindering en vermindering van de arbeidsprestaties tot een halftijdse betrekking.</p> <p>Rapport nr. 7 van 30 oktober 1980 over het probleem betreffende de verkorting van de arbeidsprestaties gedurende de laatste jaren van de beroepsloopbaan.</p>	<p>Deze collectieve arbeidsovereenkomst organiseert onder andere het recht van de werknemers van 50 jaar en ouder op een vermindering van de arbeidsprestaties.</p> <p>Het rapport werd uitgebracht naar aanleiding van een adviesaanvraag. Het rapport van de Raad gaat uit van de constatering dat het algemene probleem van de soepele overgang naar de pensioengerechtigde leeftijd in de adviesaanvraag vanuit twee belangrijke aspecten wordt benaderd : de verruiming van de individuele vrijheid bij het kiezen van de pensioengerechtigde leeftijd en de invoering van verminderde arbeidsprestaties gedurende de laatste jaren van de beroepsloopbaan.</p> <p>Het rapport bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een onderzoek naar de initiatieven die in België en in de andere E.G.-landen in die twee domeinen genomen werden. De conclusie daarvan is dat in de meeste landen van de Europese Gemeenschap maatregelen werden getroffen die zijn toegespitst op een lagere pensioengerechtigde leeftijd of op de toekenning van brugpensioen, maar dat nergens belangrijke regelingen werden getroffen om de beroepsactiviteit geleidelijk te verkorten; 	

Thema : Vergrijzing : eindeloopbaan - arbeidstijdvermindering

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 1.058 van 13 juli 1993 betreffende uitgroebanen en halftijds brugpensioen - Uitvoering van punt 6 van het Centraal akkoord (1993-1994).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - algemene beschouwingen over de eventuele doelstellingen van een geleidelijke verkorting van de beroepsactiviteit en over het gelijktijdig bestaan van een dergelijke regeling en diverse maatregelen die onlangs werden genomen met name in het kader van het brugpensioen; - een inventaris van de vragen met betrekking tot de toepasbaarheid van eender welke regeling tot verkorting van de arbeidsprestaties gedurende de laatste jaren van de beroepsloopbaan : draagwijdte, toepassingsgebied, toetredingsvoorwaarden, ... <p>In samenhang met de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 55, heeft de Raad een advies uitgebracht waarin hij het volgende aangeeft :</p> <ul style="list-style-type: none"> - de beginselen die in die collectieve arbeidsovereenkomst zijn geconcretiseerd; <p>dit eerste gedeelte heeft betrekking op het vraagstuk van de draagwijdte en tenuitvoerlegging van de collectieve arbeidsovereenkomst, de nadere toepassingsregels (voorwaarden voor de toekenning, berekening en aanpassing van de aanvullende vergoeding) en de overgang naar het voltijds brugpensioen;</p> <ul style="list-style-type: none"> - de specifieke wettelijke en verordenende bepalingen die moeten worden aangepast opdat de collectieve arbeidsovereenkomst uitwerking kan hebben; <p>Dit tweede gedeelte houdt verband met de werkloosheidsuitkering waarin de reglementering inzake werkloosheidsverzekering voorziet voor de door de collectieve arbeidsovereenkomst beoogde categorie van werknemers, alsmede met de vervangingsplicht. Ook het sociaal statuut van de halftijds bruggepensioneerde wordt erin behandeld.</p>	

Thema : Vergrijzing : eindeloopbaan - arbeidstijdvermindering

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 1.137 van 21 november 1995 betreffende het halftijds CAO-brugpensioen - Toepassingsproblemen.</p> <p>Advies nr. 1.150 van 24 mei 1996 betreffende een voorontwerp van wet houdende uitvoering van het toekomstcontract voor werkgelegenheid.</p>	<p>De Raad buigt zich in dit advies over de toepassingsproblemen, waarop eensdeels door het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid en anderdeels door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening is gewezen, met betrekking tot de tenuitvoerlegging van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 55 in geval van halvering van de arbeidsprestaties, gewijzigd door de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 55 bis van 7 februari 1995.</p> <p>Deze moeilijkheden betreffen hoofdzakelijk :</p> <ul style="list-style-type: none"> - de toekenningsvoorwaarden van het halftijds brugpensioen (leeftijd, prestaties); - de voorwaarden inzake vervanging en vrijstelling van de vervangingsplicht; - de modaliteiten van het ontslag in het kader van de overgang van een halftijds naar een voltijds brugpensioen. <p>Dit advies wordt uitgebracht onverminderd de beginselstandpunten van de werkgevers- en werknemersorganisaties die zij aan de Regering hebben kunnen meedelen aangaande het toekomstcontract voor werkgelegenheid.</p> <p>De Raad, met uitzondering van het ABVV, wijst er vanaf het begin op dat hij de evenwichten die zijn vervat in het ontwerp van toekomstcontract voor werkgelegenheid, heeft willen behouden, d.i. tussen de versoepeling van de organisatie van de arbeid (annualisering van de arbeidstijd) en de herverdeling van de arbeid (veralgemening van het halftijds-brugpensioenstelsel tot de werknemers van 58 jaar en aanmoediging van de onderbreking van de beroepsloopbaan).</p>	

Thema : Vergrijzing : eindeloopbaan - arbeidstijdvermindering

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 1.339 van 14 februari 2001 - Centraal akkoord : tijdskrediet.</p> <p>Advies nr. 1.346 van 26 april 2001 betreffende de prioriteiten die aan het Belgische Voorzitterschap van de Europese Unie moeten worden gegeven.</p>	<p>In samenhang met het standpunt dat het ABVV in de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven heeft ingenomen over het voorontwerp van wet tot preventieve vrijwaring van de werkgelegenheid en het concurrentievermogen, stemt het ABVV niet in met het advies van de andere organisaties, aangezien het bovendien van oordeel is dat de versoepeling slechts mogelijk is in het raam van de bevordering van de werkgelegenheid en dat bijgevolg onderhandelingen noodzakelijk zijn.</p> <p>Dit advies houdt verband met de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 ter uitvoering van het punt van het centraal akkoord van 20 december 2000 wat betreft een betere combinatie van arbeid en gezin. Ondertussen werd die collectieve arbeidsovereenkomst vervangen door de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 bis.</p> <p>Gemeenschappelijk advies over de prioriteiten die volgens de NAR en de CRB moeten worden gegeven aan het Belgische Voorzitterschap van de Europese Unie en dit in verschillende domeinen zoals het sociale beleid, het monetaire beleid, het begrotingsbeleid, het loonbeleid en het structurele beleid.</p> <p>Er wordt in het bijzonder de nadruk gelegd op het feit dat deze beleidsaspecten op elkaar moeten worden afgestemd en op de rol van de sociale partners in sociale materies. De raden vinden dat van de volgende sociale aspecten onmiddellijk werk moet worden gemaakt :</p> <ul style="list-style-type: none"> - toekomst van de pensioenstelsels (evenwicht tussen het financiële aspect en de doelstelling om de personen een inkomen te verschaffen dat toereikend is en waarvan de financiering verzekerd is); 	

Thema : Vergrijzing : eindeloopbaan - arbeidstijdvermindering

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 1.371 van 19 september 2001 betreffende een ontwerp van koninklijk besluit betreffende het stelsel van tijdskrediet, loopbaanvermindering en vermindering van de arbeidsprestaties tot een halftijdse betrekking.</p>	<p>- oudere werknemers (met onder andere de nadruk op het behoud van de bestaande brugpensioensystemen en van de eindeloopbaanregelingen voor werknemers in moeilijkheden).</p> <p>Unaniem advies over een ontwerp van koninklijk besluit dat de toekenningsvoorwaarden en het bedrag vastlegt van de onderbrekingsuitkering die toegekend zal worden aan de werknemers met tijdskrediet, loopbaanvermindering of vermindering van de arbeidsprestaties tot een halftijdse betrekking.</p>	

Thema : Vergrijzing : aanvullende pensioenregelingen

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 1.096 van 29 maart 1994 betreffende de problematiek van de aanvullende pensioenstelsels.</p>	<p>De leden die de werknemers- en de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, hebben geen gemeenschappelijke benadering kunnen aangeven omtrent de aan de Raad voorgelegde adviesaanvraag betreffende een door de minister van Pensioenen voorgelegde vragenlijst over de problematiek van de aanvullende pensioenstelsels.</p> <p>De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, wensen de aanvullende pensioenregelingen te omkaderen en constateren dat zij reeds een aanzienlijk aantal werknemers omvatten.</p> <p>Zij zijn dan ook van mening dat, gelet op het feit dat het een materie betreft die onder het loonbeleid valt, een collectieve arbeidsovereenkomst moet worden gesloten ingeval een aanvullende pensioenregeling wordt opgezet. Zij achten het ook noodzakelijk dat een orgaan wordt opgericht dat wordt belast met het beheer van de regeling.</p> <p>Vervolgens zetten zij hun standpunten uiteen aangaande de rechten van de gerechtigde werknemers (aansluiting, inhoud van het pensioenreglement, verkregen rechten en mobiliteit), de financiering van het stelsel en de controle.</p> <p>De leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, zijn van mening dat de beheersing van de uitgaven die thans moet worden gerealiseerd in het wettelijk pensioenstelsel, als logisch vervolg moet gepaard gaan met de ontwikkeling van het aanvullend pensioenstelsel dat moet worden aangemoedigd.</p>	<p>Wet van 6 april 1995 betreffende de aanvullende pensioenen (BS 29.4.1995).</p>

Thema : Vergrijzing : aanvullende pensioenregelingen

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 1.372 van 16 oktober 2001 betreffende een ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de solidariteitsprestatie verbonden met de sociale aanvullende pensioenplannen.</p>	<p>Zij zijn van oordeel dat de beslissing om een dergelijke regeling op te zetten, alsmede de nadere regels voor de tenuitvoerlegging ervan moeten blijven ressorteren onder de autonomie van de werkgever.</p> <p>Zij maken een onderscheid tussen de bepalingen die inherent zijn aan de dekking van het pensioenplan en die welke betrekking hebben op de juiste toepassing van het pensioenreglement. Voor de eerste bepalingen speelt de Controledienst reeds een rol en in het licht daarvan zijn zij gekant tegen de oprichting van een bijkomend paritair orgaan.</p> <p>Aangaande de rechten van de gerechtigden drukken de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen de wens uit dat identieke regels worden toegepast ongeacht het aanvullend pensioenstelsel (groepsverzekering of pensioenfonds) maar dat ook rekening wordt gehouden met de specificiteit van ieder systeem. Vervolgens snijden zij eveneens de vraagstukken van de financiering en van de controle aan.</p> <p>Ten slotte vraagt de Raad dat zodra de keuze wordt gemaakt aangaande de opties, hij wordt geraadpleegd over de nadere uitvoeringsregels die vastgesteld zullen worden.</p> <p>Advies over een ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de solidariteitsprestatie verbonden met de sociale aanvullende pensioenplannen. Dit ontwerp van koninklijk besluit beoogt de uitvoering van een bepaling van het wetsontwerp betreffende de aanvullende pensioenplannen.</p> <p>Het gaat om een interim-advies aangezien de Raad vindt dat het probleem van de aanvullende pensioenen een geheel vormt dat hij als zodanig wenst te behandelen.</p>	

Thema : Vergrijzing : aanvullende pensioenregelingen

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 1.384 van 19 december 2001 betreffende pensioenfondsen voor meerdere werkgevers.</p>	<p>Hij formuleert algemene opmerkingen om erop te wijzen dat een aantal kwesties geregeld en onderzocht moeten worden naast het "menu" van solidariteitsprestaties waarin het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit voorziet.</p> <p>Met betrekking tot het eigenlijke ontwerp van koninklijk besluit worden specifieke beschouwingen geformuleerd waarover de meningen van de in zijn midden vertegenwoordigde werknemers- en werkgeversorganisaties op een aantal punten uiteenlopen.</p> <p>De eenparige opmerkingen handelen over de manier waarop inkomsten en uitgaven evolueren, over wat er gebeurt met de eventuele reserves, over het feit dat alle bepalingen tot regeling van het stelsel op dezelfde datum in werking moeten treden alsook over een aantal bepalingen van het ontwerp van koninklijk besluit. De uiteenlopende standpunten hebben met name betrekking op de omvang en de inhoud van het "menu" van prestaties.</p> <p>In dit advies wijst de Raad er in de eerste plaats op dat alle bepalingen betreffende de aanvullende pensioenen, met inbegrip van de bepalingen over de pensioenfondsen voor meerdere werkgevers, op hetzelfde ogenblik van kracht moeten worden en hij wijst er ook op dat dit geheel van wettelijke en verordenende bepalingen zo vlug mogelijk in werking zou moeten treden.</p> <p>Over de inhoud van het ontwerp van koninklijk besluit hebben de werknemers- en werkgeversorganisaties geen eenparig standpunt kunnen innemen.</p>	

Thema : Vergrijzing : aanvullende pensioenregelingen

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 1.418 van 23 oktober 2002 betreffende een ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de regels inzake de financiering en het beheer van de solidariteitstoezegging.</p>	<p>De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen vinden dat het ontwerp van koninklijk besluit achterhaald is door het ontwerp van wet betreffende de aanvullende pensioenen, dat het ontoereikend is, op diverse punten tegenstrijdig met het wetsontwerp en derhalve onwenselijk is.</p> <p>De leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen onderschrijven de krachtlijnen van het ontwerp van koninklijk besluit met inachtneming van een aantal hoofdzakelijk technische wijzigingen.</p> <p>In dit eenparig advies wijst de Raad op de problemen die kunnen rijzen ten gevolge van het naast elkaar bestaan van de specifieke regeling opgenomen in het ontwerp van koninklijk besluit en de bestaande regelingen inzake pensioenfondsen en groepsverzekeringen.</p> <p>Bovendien formuleert de Raad opmerkingen omtrent een aantal technische aspecten zoals de verhouding tussen het financieringsfonds en het solidariteitsfonds, de regels voor de financiering van het solidariteitsfonds, het herstelplan in geval van onevenwicht tussen de activa en de voorzieningen en schulden binnen het solidariteitsfonds en de vereffening van het solidariteitsfonds.</p>	

Thema : Vergrijzing : aanvullende pensioenregelingen

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 1.438 van 19 maart 2003 betreffende een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van artikel 19 van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders - Juridische kwalificatie van de stortingen en premies door de werkgever ten behoeve van zijn personeel met het oog op aanvullingen van socialezekerheidsvoordelen voor de berekening van de socialezekerheidsbijdragen.</p>	<p>Met het oog op ondubbelzinnige rechtszekerheid spreekt de Raad zich in dit advies gunstig uit over het uitsluiten uit het loonbegrip van toepassing voor de berekening van socialezekerheidsbijdragen van de stortingen verricht door de werkgever met het oog op het toekennen aan zijn personeelsleden of hun rechtverkrigenden van buitenwettelijke voordelen inzake ouderdom of vroegtijdig overlijden, de premies voor een aanvullende hospitalisatieverzekering alsmede de premies voor aanvullende voordelen inzake arbeidsongeschiktheid.</p>	

Thema : Vergrijzing : (her)inschakeling op de arbeidsmarkt - verlenging van het beroepsleven - toegestane arbeid van gepensioneerden

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 46 van 23 maart 1990 betreffende de begeleidingsmaatregelen voor ploegenarbeid met nachtprestaties alsook voor andere vormen van arbeid met nachtprestaties.</p> <p>Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 82 van 10 juli 2002 betreffende het recht op outplacement voor werknemers van vijfenveertig jaar en ouder die worden ontslagen, aanbeveling nr. 15 van 10 juli 2002 betreffende hetzelfde onderwerp aan de paritaire comités en advies nr. 1.410 van dezelfde datum (zie verderop voor de samenvatting van dit advies).</p> <p>Advies nr. 948 van 15 mei 1990 betreffende de aanpassing van de reglementering inzake toegestane arbeid van gepensioneerden.</p>	<p>De artikelen 7 tot 9 van die collectieve arbeidsovereenkomst bepalen de voorwaarden om naar een andere arbeidsregeling over te stappen voor :</p> <ul style="list-style-type: none"> - de werknemer die ten minste 50 jaar oud is en die een beroepsactiviteit van ten minste 20 jaar in één of meer van die arbeidsregelingen kan bewijzen, om ernstige medische redenen welke door de arbeidsgeneesheer zijn erkend; - de werknemer die ten minste 55 jaar oud is en die een beroepsactiviteit van ten minste 20 jaar in één of meer van die arbeidsregelingen kan bewijzen. <p>Dit advies is rond twee hoofdvragen opgevat : één betreffende het toezicht op de regels inzake toegestane arbeid en één betreffende de noodzaak om dezelfde regels te vereenvoudigen en te uniformeren. De Raad spreekt zich uit voor opheffing van de maandelijksse grens zodat alleen de jaargrens blijft bestaan ten belope waarvan het pensioen kan worden verminderd of de betaling ervan kan worden geschorst.</p>	

Thema : Vergrijzing : (her)inschakeling op de arbeidsmarkt - verlenging van het beroepsleven - toegestane arbeid van gepensioneerden

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 957 van 5 juli 1990 betreffende de aanpassing van de reglementering inzake toegestane arbeid van gepensioneerden - Vaststelling van het bedrag van de jaargrens. Zie ook :</p> <p>adviezen nr. 1.089 van 1 maart 1994, nr. 1.128 van 7 maart 1995, nr. 1.142 van 6 februari 1996, nr. 1.196 van 4 november 1997, nr. 1.288 van 17 november 1999, nr. 1.304 van 1 maart 2000, nr. 1.323 van 3 oktober 2000, nr. 1.352 van 15 mei 2001, nr. 1.408 van 12 juni 2002 en nr. 1.435 van 19 maart 2003 betreffende de aanpassing van de bedragen inzake toegestane arbeid van gepensioneerde werknemers.</p> <p>Advies nr. 1.293 van 20 december 1999 - Uitvoering van het centraal akkoord van 8 december 1998 : bestudering van de werkloosheidsvallen.</p>	<p>De Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven formuleren in dit advies unaniem een eerste reeks van voorstellen om de werkloosheidsvallen geleidelijk weg te werken en op die manier werklozen ertoe aan te zetten opnieuw een baan te aanvaarden.</p> <p>Die voorstellen zijn rond de volgende pijlers opgebouwd :</p> <ul style="list-style-type: none"> - de harmonisatie van de banenplannen. Aangezien de werkloosheid op zich een val is, worden de meeste banenplannen die voorzien in een vermindering van werkgeversbijdragen en/of een activering van de uitkeringen, samengevoegd; daarbij wordt de werkloosheidsduur als uitgangspunt genomen. <p>Als de werkgever een werknemer in dienst neemt :</p> <ul style="list-style-type: none"> * die sedert 1 jaar werkloos is, heeft hij recht op een vermindering van werkgeversbijdragen ten belope van 75 % tijdens het eerste tewerkstellingsjaar en 50 % tijdens het tweede tewerkstellingsjaar; 	

Thema : Vergrijzing : (her)inschakeling op de arbeidsmarkt - verlenging van het beroepsleven - toegestane arbeid van gepensioneerden

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
	<p>* die sedert 2 jaar werkloos is, krijgt hij deze vermindering ten belope van 100 % tijdens het eerste tewerkstellingsjaar en 75 % tijdens het tweede tewerkstellingsjaar.</p> <p>Voor de werklozen boven de 45 jaar blijft het laatste percentage gedurende 5 jaar gelden. De activering van de uitkeringen wordt gedurende 3 jaar toegekend voor elke beroepsactiviteit, ongeacht het loonbedrag, en zonder enige administratieve formaliteit of machtiging.</p> <p>- de financiële en niet-financiële werkloosheidsvallen, met zes actiepunten :</p> <p>* de kinderbijslag en de kosten voor kinderopvang :</p> <p>* de aanmoedigingspremie : er zal een eenmalige premie worden toegekend aan de werkloze om hem te helpen opnieuw in het beroepsleven te stappen en het hoofd te bieden aan bepaalde kosten die hij moet maken;</p> <p>* het eenoudergezin;</p> <p>* de beslagleggingen;</p> <p>* het statuut van de deeltijdse werknemers : de werklozen die een inkomensgarantie-uitkering genieten, moeten hun rechten op werkloosheidsuitkeringen opnieuw kunnen samenstellen op basis van hun prestaties wanneer ze op zijn minst halftijds werken; voor de oudere werkloze wordt gevraagd dat de anciënniteitstoeslag in aanmerking wordt genomen, opdat het inkomen uit arbeid hoger zou zijn dan wat hij als werkloosheidsuitkering ontving;</p>	

Thema : Vergrijzing : (her)inschakeling op de arbeidsmarkt - verlenging van het beroepsleven - toegestane arbeid van gepensioneerden

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 1.294 van 20 december 1999 - uitvoering van het centraal akkoord van 8 december 1998 : loopbaaneindeproblematiek.</p>	<p>* de begeleiding van werklozen : er wordt aangedrongen op de uitvoering van het Samenwerkingsakkoord van 3 mei 1999 tussen de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende het begeleidingsplan voor de werklozen; als dat niet het geval is, zal een alternatief worden uitgewerkt, namelijk dat de BGDA, de FOREM en de VDAB verplicht zullen zijn ten gerieve van de RVA een verslag op te maken over iedere werkloze waarvoor een gepersonaliseerd begeleidingsplan zal zijn opgesteld, met betrekking tot de inspanningen die werden gedaan voor een herinschakeling in het arbeidsproces, zo niet zal de specifieke bijdrage voor de financiering van dat plan worden afgeschaft.</p> <p>De Raad reikt in dit advies een antwoord aan voor het probleem van de geringe activiteitsgraad van de oudere werknemers in ons land.</p> <p>Eerst wijst hij op verschillende factoren die de bijzondere situatie van België ten opzichte van de drie referentielanden (Frankrijk, Duitsland, Nederland) kunnen verklaren. Daarna spreekt hij zich uit voor een preventieve aanpak en spitst hij zijn voorstellen rechtstreeks toe op de categorie van de 45- tot 55-jarigen.</p> <p>Die voorstellen lopen gedeeltelijk parallel met de voorstellen die worden gedaan in advies nr. 1.293 betreffende de werkloosheidsvallen alsook met andere maatregelen die eveneens in het kader van het centraal akkoord worden genomen, meer bepaald de collectieve arbeidsovereenkomst betreffende de stress of nog de collectieve arbeidsovereenkomst betreffende de opzeggingstermijnen van de werklieden waarin de duur van de opzegtermijn afhankelijk wordt gesteld van de anciënniteit, die meestal samengaat met de leeftijd.</p>	

Thema : Vergrijzing : (her)inschakeling op de arbeidsmarkt - verlenging van het beroepsleven - toegestane arbeid van gepensioneerden

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 1.344 van 20 april 2001 betreffende het NAP werkgelegenheid 2001.</p>	<p>Verder stelt de Raad voor dat de sectoren en de ondernemingen bij hun vormingsinspanningen dezelfde aandacht besteden aan de oudere werknemers, dat ze recht doen aan hun knowhow en dat ze een voorbeeld nemen aan sommige sectoren die een financiële compensatie geven aan de 45- tot 55-jarigen die blijven werken.</p> <p>In dat kader zou de fiscale aftrekbaarheid van de vormingskosten een stimulans kunnen zijn.</p> <p>Om de oudere werklozen of de bruggepensioneerden ertoe aan te zetten een baan te aanvaarden, stelt de Raad ten slotte voor dat ze in hun nieuwe betrekking recht blijven hebben op de toeslagen en dat hun rechten inzake vervangingsinkomens, d.i. dus ook wanneer ze opnieuw inactief worden, berekend zouden worden op basis van het laatst verdiende loon indien het hoger is dan het loon in de nieuwe betrekking.</p> <p>De Raad verduidelijkt in dit advies en de bijlagen de rol van de sociale partners zowel op centraal als op sectoraal niveau, ten aanzien van de in het NAP aangekondigde maatregelen, onder meer :</p> <ul style="list-style-type: none"> - de preventieve aanpak van de werkloosheid (waaronder de werkloosheidsvallen : advies nr. 1.293 van 20 december 1999); - de verlenging van het beroepsleven (de Rosetta-maatregel uitbreiden tot de werknemers boven de 45 jaar, collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 en voorstellen van het advies nr. 1.294 van 20 december 1999). 	

Thema : Vergrijzing : (her)inschakeling op de arbeidsmarkt - verlenging van het beroepsleven - toegestane arbeid van gepensioneerden

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 1.345 van 20 april 2001 betreffende een ontwerp van wet tot de verbetering van de werkgelegenheidsgraad van de werknemers en een ontwerp van wet betreffende de verzoening van werkgelegenheid en kwaliteit van het leven</p> <p>Advies nr. 1.346 van 26 april 2001 betreffende de prioriteiten die aan het Belgische Voorzitterschap van de Europese Unie moeten worden gegeven.</p>	<p>Met het oog op de verbetering van de werkgelegenheidsgraad van de werknemers voorziet het eerste ontwerp in de verlenging, voor 2001 en 2002, van de inspanning voor risicogroepen of personen die vallen onder een inschakelingsparcours, de mogelijkheid om de structurele bijdragevermindering te verhogen vanaf 58 jaar, de invoering van een recht op outplacement vanaf 45 jaar, de oprichting van een fonds ter bevordering van de kwaliteit van de arbeidsvoorwaarden, dat subsidies kan toekennen voor investeringen en onderzoeken, gericht op een betere aanpassing van het werk ten behoeve van oudere werknemers, de mogelijkheid om activiteiten van vorming, begeleiding of mentorship te laten uitoefenen door werknemers van minstens 50 jaar ten bate van nieuwe werknemers en de mogelijkheid om werklozen van minstens 45 jaar in aanmerking te nemen voor de werkgeversverplichtingen in het kader van de startbaanovereenkomst, de opheffing van een administratieve verplichting inzake educatief verlof alsook de wijziging van de wetgeving betreffende de uitzendarbeid opdat de Nationale Arbeidsraad het begrip uitzonderlijk werk in het kader van die wetgeving zou kunnen definiëren.</p> <p>Gemeenschappelijk advies over de prioriteiten die volgens de NAR en de CRB worden gegeven aan het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie en dit in verschillende domeinen zoals het sociale beleid, het monetaire beleid, het begrotingsbeleid, het loonbeleid en het structurele beleid. Er wordt in het bijzonder de nadruk gelegd op het feit dat deze beleidsaspecten op elkaar moeten worden afgestemd en op de rol van de sociale partners in sociale materies. De raden vinden dat van de volgende sociale aspecten onmiddellijk werk moet worden gemaakt :</p> <ul style="list-style-type: none"> - toekomst van de pensioenstelsels; 	

Thema : Vergrijzing : (her)inschakeling op de arbeidsmarkt - verlenging van het beroepsleven - toegestane arbeid van gepensioneerden

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 1.391 van 20 februari 2002 betreffende een ontwerp van advies en van collectieve arbeidsovereenkomst : behoud van het recht van sommige oudere werknemers op de aanvullende brugpensioenvergoeding als bepaald in de collectieve arbeidsovereenkomst van 19 december 1974, wanneer zij opnieuw bezoldigde arbeid verrichten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oudere werknemers (met onder andere de nadruk op de verbetering van de tewerkstellingsmogelijkheden voor oudere werknemers die aan de slag willen blijven en voor oudere werklozen die aan een job willen geraken). <p>In dit eenparige advies kondigt de Raad aan een collectieve arbeidsovereenkomst te zullen sluiten waardoor de bruggepensioneerde werknemer die naar de arbeidsmarkt terugkeert recht blijft hebben op de aanvullende brugpensioenvergoeding.</p> <p>Dit initiatief heeft tot doel oudere werknemers aan het werk te houden of naar de arbeidsmarkt te doen terugkeren.</p> <p>De Raad dringt erop aan dat sociale en fiscale maatregelen worden genomen om de neutraliteit te waarborgen. Die maatregelen zijn bepalend voor de inwerkingtreding van de aangekondigde collectieve arbeidsovereenkomst.</p>	

Thema : Vergrijzing : (her)inschakeling op de arbeidsmarkt - verlenging van het beroepsleven - toegestane arbeid van gepensioneerden

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Gezamenlijk advies nr. 1.393 van 13 maart 2002 van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad over de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad in Barcelona.</p> <p>Advies nr. 1.396 van 26 april 2002 betreffende het NAP 2002.</p> <p>Advies nr. 1.410 van 10 juli 2002 betreffende outplacement - Wet van 5 september 2001 tot verbetering van de werkgelegenheidsgraad van de werknemers, hoofdstuk V.</p>	<p>In dit eenparig advies maken de raden een aantal opmerkingen over de mededeling van de Europese Commissie van 15 januari 2002, "De strategie van Lisbon - de veranderingen verwerkelijken", waarin de agenda van de Europese Raad van Barcelona van maart 2002 werd vastgesteld. Ze gaan onder andere ook in op het probleem van het actief ouder worden. De raden zijn er zich van bewust dat de activiteitsgraad van de oudere werknemers in België moet worden verhoogd. Voor het bereiken van deze doelstelling zijn maatregelen en stimuli nodig die de werknemers van deze doelgroep ertoe aanzetten op de arbeidsmarkt te blijven of ernaar terug te keren. De raden vermelden hun acties op dit gebied. Volgens hen zouden de standpunten van de Europese Commissie aangaande het brugpensioenstelsel genuanceerd moeten worden.</p> <p>Dit eenparig advies en de bijlagen handelen over het ontwerp van NAP 2002 dat werd opgesteld in antwoord op de Europese richtsnoeren en aanbevelingen voor de werkgelegenheid 2002. Met betrekking tot de vergrijzing formuleert de Raad opmerkingen over de bevordering van de kwaliteit van de arbeidsvoorwaarden, de vorming van oudere werknemers, outplacement en de verlenging van het beroepsleven.</p> <p>Advies waarin de Raad in de eerste plaats toelicht op welke wijze hij uitvoering heeft gegeven aan de bepalingen van de wet van 5 september 2001, die op outplacement betrekking hebben :</p> <ul style="list-style-type: none"> - de CAO nr. 82, die een algemeen arbeidsrechtelijk kader vaststelt, waarbinnen de paritaire comités eigen regels kunnen overeenkomen; 	

Thema : Vergrijzing : (her)inschakeling op de arbeidsmarkt - verlenging van het beroepsleven - toegestane arbeid van gepensioneerden

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 1.417 van 23 november 2002 betreffende een ontwerp van wet betreffende de harmonisering en de vereenvoudiging van de regelingen inzake verminderingen van sociale zekerheidsbijdragen en ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van de wet van ... betreffende de harmonisering en de vereenvoudiging van de regelingen inzake verminderingen van sociale zekerheidsbijdragen.</p>	<p>- een aanbeveling daaromtrent aan de paritaire comités (aanbeveling nr. 15).</p> <p>In zijn advies gaat de Raad ook nader in op het probleem van de bijdrage, die betaald moet worden door de werkgever die zijn verplichtingen niet naleeft. De CAO stelt die bijdrage vast op 1500 euro, te vermeerderen met een bedrag dat bij koninklijk besluit bepaald moet worden. Dit bedrag moet volgens het advies 10 procent bedragen van het basiscijfer, vastgesteld bij de CAO (thans 150 euro). De bijdrage zal om de twee jaar door de Raad worden herzien.</p> <p>Ten slotte vestigt de Raad in het advies ook de aandacht op het probleem van de gelijkstellingen inzake sociale zekerheid wanneer er zich een ongeval voordoet in het kader van outplacement dat niet door de arbeidsongevallenverzekering vergoed wordt.</p> <p>In dit advies constateert de Raad met tevredenheid dat de teksten van de regering tegemoetkomen aan de basisopties die de sociale partners hebben voorgesteld, nl. het behoud van de structurele bijdragevermindering als algemene lastenverlaging met forfaitaire kortingen voor een beperkt aantal doelgroepen, waaronder oudere werknemers.</p>	<p>Programmawet van 24 december 2002, Titel IV, Hoofdstuk 7, artikelen 324-374 (BS 31.12.2002).</p> <p>Koninklijk besluit van 16 mei 2003 tot uitvoering van het Hoofdstuk 7 van Titel IV van de programmawet van 24 december 2002 (I), betreffende de harmonisering en vereenvoudiging van de regelingen inzake verminderingen van de sociale zekerheidsbijdragen (BS 6.6.2003).</p>

Thema : Vergrijzing : pensioenleeftijd

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 858 van 13 januari 1987 betreffende de veralgemening van de pensioengerechtigde leeftijd op 65 jaar met berekening van het pensioen in 45sten en gelijktijdige invoering van een stelsel van flexibele uit-treding tussen 60 en 65 jaar op grond van de loopbaan-jaren.</p> <p>Advies nr. 872 van 29 september 1987 betreffende de veralgemening van de pensioengerechtigde leeftijd op 65 jaar met berekening van het pensioen in 45sten en gelijktijdige invoering van een stelsel van flexibele uit-treding tussen 60 en 65 jaar op grond van de loopbaan-jaren.</p> <p>Advies nr. 1.005 van 21 mei 1991 betreffende de wet van 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers - Niet-actieve vrouwen die de leeftijd van 60 jaar hebben bereikt.</p>	<p>De Raad kant zich tegen dit regeringsvoorstel wegens de financiële weerslag ervan.</p> <p>Verdeeld advies. De leden die de werkgeversorganisa-ties vertegenwoordigen, gaan akkoord met het beginsel van de hervorming maar stellen voor ze te modaliseren. De leden die de werknemersorganisaties vertegen-woordigen, geven de voorkeur aan een alternatieve oplossing.</p> <p>In dit initiatiefadvies spreekt de Raad zich uit over de problematiek van de vrouwen die nog aan het beroeps-leven deelnemen op 60 jaar en die ingevolge de wet van 20 juli 1990 tot invoering van een flexibele pensi-oenleeftijd voor werknemers besluiten hun be-roepsloopbaan boven deze leeftijd voort te zetten.</p> <p>In de huidige reglementering genieten deze vrouwen, wanneer ze zich in een toestand van arbeidsonge-schiktheid of onvrijwillige werkloosheid bevinden, bijna geen sociale bescherming.</p> <p>Om een dergelijke situatie te vermijden stelt de Raad een oplossing van pragmatische aard voor die erop neerkomt dat het R.I.Z.I.V. of de R.V.A. deze vrouwen naargelang het geval gedurende twee periodes van maximum drie maanden een provisionele uitkering toe-kennen.</p>	

Thema : Vergrijzing : pensioenleeftijd

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
<p>Advies nr. 1.069 van 5 oktober 1993 betreffende :</p> <ul style="list-style-type: none"> - de wet van 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn; - het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen van 1 juli 1993 (Gelijke behandeling van mannen en vrouwen). <p>Advies nr. 1.173 van 18 december 1996 betreffende de hervorming van de pensioenwetgeving op het vlak van de pensioenleeftijd - Toepassing van de richtlijn 79/7/EEG van 19 december 1978 betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid.</p>	<p>Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen was in zijn arrest van 1 juli 1993 (arrest Van Cant) van oordeel dat het onderscheid in berekeningswijze van het rustpensioen van mannelijke gerechtigden en van vrouwelijke gerechtigden een discriminatie uitmaakt die verboden is door richtlijn 79/7/EEG betreffende de gelijke behandeling van mannen en vrouwen.</p> <p>In dit advies spreekt de Raad zich uit over een door de minister van Pensioenen voorgestelde oplossing die tot doel heeft aan het arrest van het Hof van Justitie tegemoet te komen maar waarbij toch de thans bestaande positieve discriminatie van vrouwen in de pensioenberekeningsbreuk wordt gehandhaafd.</p> <p>De Raad gaat akkoord met deze doelstelling en steunt het voorstel voor een oplossing, onder voorbehoud van de haalbaarheid ervan ten opzichte van de E.G.-bepalingen.</p> <p>De Raad heeft een onderzoek gewijd aan een ontwerp van koninklijk besluit tot concretisering van de pensioenhervorming waartoe de regering heeft besloten in het kader van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels.</p> <p>De werknemers- en werkgeversorganisaties herinneren aan hun beginselstandpunten ten aanzien van die hervorming; daarna buigen ze zich over de specifieke problemen van de weerslag ervan op de andere socialezekerheidsregelingen en het statuut van de deeltijdse arbeid.</p>	<p>Koninklijk besluit van 23 december 1996 tot uitvoering van de artikelen 15, 16 en 17 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels (BS 17.1.1997).</p> <p>Koninklijk besluit van 13 maart 1997 tot wijziging van artikel 64 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering (BS 27.3.1997).</p>

Thema : Vergrijzing : pensioenleeftijd

WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR	INHOUD	GEVOLG GEGEVEN AAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE NAR
	<p>Wat het eerste punt betreft gaat de aandacht vooral uit naar het vraagstuk van de brugpensioenen. De werknemersorganisaties bevestigen dat de optrekking van de pensioenleeftijd gepaard moet gaan met een parallel proces in de werkloosheidsverzekering en de ziekte- en invaliditeitsverzekering voor de bruggepensioneerde vrouwen vóór de inwerkingtreding van de hervorming; zij stellen voor dat wordt voorzien in een regel van niet-cumulatie van het pensioen en de aanvullende vergoeding. De werkgeversorganisaties zijn van oordeel dat de regering maatregelen moet nemen om de betaling van de aanvullende vergoeding boven de 60 jaar te neutraliseren en dat die overgangsregel in de pensioenwetgeving moeten worden ingeschreven.</p> <p>Wat het tweede punt betreft vragen alle organisaties dat in het in voorbereiding zijnde koninklijk besluit reeds de grondbepalingen worden vastgesteld inzake het statuut van de deeltijdse arbeid ten opzichte van de pensioenen. Zij hebben zich akkoord verklaard om voor te stellen dat het criterium van de 1/2-tijd voor de toekenning van het minimum wordt toegekend, wordt vervangen door het criterium van de 1/3-tijd, d.i. het wettelijk minimum dat een deeltijder moet presteren.</p> <p>Op het stuk van de gelijkstellingen verzetten de werknemersorganisaties zich tegen het idee van een "bonus" van twee jaar zoals voorgesteld door het Kabinet van Pensioenen, en eisen zij dat de onvrijwillig deeltijdse werknemers volledige pensioenrechten verkrijgen. De werkgeversorganisaties vinden die "bonus" van twee jaar voldoende in het perspectief van een vermindering van de gelijkstellingsmogelijkheden, zeker wat de niet-werkenden betreft.</p>	<p>Koninklijk besluit van 21 maart 1997 tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 december 1996 tot uitvoering van de artikelen 15, 16 en 17 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels (BS 29.3.1997).</p>